

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**VLIV PROSTŘEDÍ NA VÝCVIK PSŮ VE
SLUŽEBNÍ KYNOLOGII SE ZAMĚŘENÍM
NA OCHRANU VEŘEJNÉHO POŘÁDKU**

Autor práce: Lukáš Skořepa

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií **2026**

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Lukáš Skořepa

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Vliv prostředí na výcvik psů ve služební kynologii se zaměřením na ochranu veřejného pořádku

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: The Influence of the Environment on Dog Training in Service Canine Units with a Focusing on Public Order Protection

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

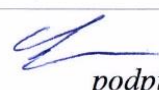
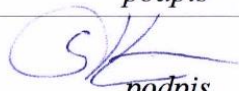
Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů):

PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

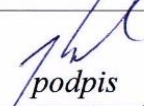
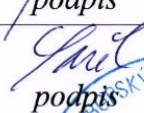

Datum zadání bakalářské práce: březen 2025

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnotit vliv specifických prostředí (např. výcvikový prostor, městské prostředí) na schopnost psů vykonávat úkoly ve služební kynologii se zaměřením na ochranu veřejného pořádku a identifikovat faktory, které ovlivňují efektivitu výcviku v této oblasti. Vedlejším cílem je na základě výsledků výzkumu doporučit opatření pro zlepšení metod výcviku služebních psů zaměřených na ochranu veřejného pořádku.

Student: Lukáš Skořepa	12.4.2025 datum	 podpis
Vedoucí práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.	22.5.2025 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	22.5.2025 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	26.5.2025 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	27.5.2025 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval (a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí (ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

Skořepa, L.: *Vliv prostředí na výcvik psů ve služební kynologii se zaměřením na ochranu veřejného pořádku: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2026. 70 s. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Klíčová slova: služební kynologie, služební pes, výcvik psa, prostředí výcviku, ochrana veřejného pořádku, adaptace psa, psychická odolnost, psovod

Ve služební kynologii mají psi klíčovou roli při zajišťování veřejného pořádku, a to zejména při hlídání veřejných akcí nebo v rámci zásahů proti narušitelům. Psi jsou školeni k tomu, aby reagovali na různé podněty, které mohou v průběhu těchto událostí vzniknout. Jejich výcvik a schopnost reagovat na složité podmínky jsou klíčové pro úspěšné vykonávání jejich úkolů a zajištění bezpečnosti občanů. Bakalářská práce se zabývá vlivem prostředí na výcvik a výkon služebních psů se zaměřením na ochranu veřejného pořádku. Cílem práce bylo zhodnotit, jak různé typy prostředí ovlivňují připravenost psa na reálné nasazení a identifikovat faktory, které mají největší dopad na efektivitu výcviku.

Práce je zpracována jako kvalitativní výzkum založený na strukturovaných rozhovorech s kynology z policejní a vojenské praxe. Získaná data byla analyzována pomocí tematické kvalitativní analýzy.

Výsledky šetření ukazují, že prostředí představuje klíčový faktor ovlivňující spolehlivost služebních psů. Za nejnáročnější je považováno městské a kombinované prostředí, kde dochází k souběhu hluku, vysoké koncentrace osob a nepředvídatelných situací. Dále byla potvrzena zásadní role psychické odolnosti psa a význam zkušeností psovoda při zvládnutí stresových podmínek.

Na základě výsledků jsou formulována doporučení pro praxi zaměřená na systematické zařazování reálného prostředí do výcviku a na rozvoj adaptačních schopností služebních psů.

ABSTRACT

Skořepa, L.: *The Influence of Environment on Dog Training in Service Canine Units with a Focusing on Public Order Protection: Bachelor's Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2026. 70 p. Supervisor: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Keywords: service canine practice, service dog, dog training, training environment, public order protection, dog adaptation, psychological resilience, handler

This bachelor's thesis focuses on the influence of the environment on the training and performance of service dogs with an emphasis on public order protection. The main aim of the thesis is to evaluate how different types of environments affect the readiness of service dogs for real deployment and to identify key factors influencing training effectiveness.

The thesis is based on qualitative research using structured interviews with canine handlers from police and military practice. The collected data were analyzed using thematic qualitative analysis.

The results show that the environment is a crucial factor affecting the reliability and performance of service dogs. The most demanding conditions were identified as urban and combined environments, where dogs are exposed to noise, crowds, and unpredictable situations. The research also confirmed the importance of dogs' psychological resilience and the significant role of handlers' experience in managing stressful conditions.

Based on the findings, practical recommendations are proposed, focusing on systematic training in real environments and the development of adaptive abilities of service dogs.

OBSAH

ÚVOD	9
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	11
2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	15
3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA SLUŽEBNÍ KYNOLOGIE	21
3.1 Časová osa vývoje československé služební kynologie:	21
3.2 Oblasti služební kynologie	22
4 VÝCVIK PSA VE SLUŽEBNÍ KYNOLOGII	24
4.1 Vliv prostředí na výcvik a efektivitu psů	26
4.2 Adaptace na různé situace	30
5 RIZIKOVÉ FAKTORY VÝCVIKU SLUŽEBNÍCH PSŮ	32
5.1 Úrazy a poranění	32
5.2 Stresové reakce a psychická zátěž.....	33
5.3 Zdravotní problémy spojené s nadměrnou fyzickou zátěží a jejich prevence	33
5.4 Nevhodné a vhodné metody výcviku.....	34
6 KVALITATIVNÍ ŠETŘENÍ	36
6.1 Vliv prostředí na výkon služebního psa	38
6.2 Náročnost městského a kombinovaného prostředí.....	40
6.3 Psychická odolnost psa v praxi	41
6.4 Role psovoda při zvládnání náročných situací.....	43
6.5 Rozdíly mezi výcvikem na cvičišti a reálným nasazením	44
6.6 Využití technologií ve výcviku.....	45
7 DISKUZE	46
7.1 Limity výzkumu	50
8 DOPORUČENÍ PRO PRAXI	52
8.1 Doporučení pro realizaci výcviku v různých typech prostředí	53
8.2 Doporučení pro práci psovoda	53
8.3 Doporučení pro organizaci výcviku	54
ZÁVĚR	55
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	56
Literární zdroje	56

PŘÍLOHY	58
SEZNAM TABULEK	71

ÚVOD

Ve služební kynologii mají psi klíčovou roli při zajišťování veřejného pořádku, a to zejména při hlídání veřejných akcí nebo v rámci zásahů proti narušitelům. Psi jsou školeni k tomu, aby reagovali na různé podněty, které mohou v průběhu těchto událostí vzniknout. Jejich výcvik a schopnost reagovat na složité podmínky jsou klíčové pro úspěšné vykonávání jejich úkolů a zajištění bezpečnosti občanů.

Je proto důležité zjišťovat, jak prostředí, ve kterém služební psi pracují, ovlivňuje jejich výcvik i následný výkon při ochraně veřejného pořádku. Dle zkoumání autora je pozornost zaměřena především na městské prostředí, protože právě zde se psi setkávají s největším množstvím rušivých podnětů. Patří sem intenzivní hluk, vysoká koncentrace osob, nevyzpytatelné či agresivní chování jednotlivců a specifické podmínky spojené s konáním veřejných akcí. Tyto faktory mohou do určité míry ovlivnit schopnost psa plnit služební úkoly efektivně, spolehlivě a v souladu s očekávanými standardy výkonu.

Téma je aktuální především z hlediska rostoucích nároků na bezpečnost ve veřejném prostoru a na profesionální připravenost psů, kteří se na těchto úkolech podílejí.

Motivací práce je snaha lépe porozumět tomu, jak jednotlivé podmínky prostředí formují chování a výkon psa během služby, a zda je možné výcvik přizpůsobit tak, aby byli psi ještě lépe připraveni na specifické situace, které se v praxi běžně objevují.

Věcná část práce je rozdělena do hlavních kapitol a navazujících subkapitol, které chronologicky odpovídají postupu výcviku služebních psů. Každá kapitola analyzuje specifické fáze výcviku, od počátečních kroků až po přípravu na reálné zásahy v náročných podmínkách veřejného pořádku. V návaznosti na to je pozornost zaměřena na vliv různých typů prostředí a na schopnost psů efektivně pracovat, což vytváří teoretické východisko pro praktickou část.

Praktická část práce je postavena na kvalitativním výzkumu, který je realizován formou rozhovorů s kynology majícími zkušenosti s výcvikem psů v podmínkách ochrany veřejného pořádku. Tento způsob sběru dat umožňuje získat konkrétní poznatky z praxe a následně je porovnat s teoretickými východisky. Získané informace jsou analyzovány, porovnány s literaturou a následně syntetizovány tak, aby bylo možné identifikovat klíčové faktory, které výcvik a výkon psů ovlivňují nejvíce. Cílem je formulovat doporučení, která mohou přispět ke zkvalitnění výcviku a k lepší připravenosti služebních psů na reálné situace, se kterými se mohou setkat při výkonu služby.

Struktura práce je přizpůsobena stanovenému cíli a postupně přechází od teoretických východisek k praktickému ověření získaných poznatků prostřednictvím kvalitativního šetření.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnotit vliv specifických prostředí (např. výcvikový prostor, městské prostředí) na schopnost psů vykonávat úkoly ve služební kynologii se zaměřením na ochranu veřejného pořádku a identifikovat faktory, které ovlivňují efektivitu výcviku v této oblasti. Vedlejším cílem je na základě výsledků výzkumu doporučit opatření pro zlepšení metod výcviku služebních psů zaměřených na ochranu veřejného pořádku.

Bakalářská práce je koncipována jako výzkumná práce s kvalitativním přístupem. Tento přístup byl zvolen z důvodu povahy zkoumaného tématu, které je úzce spojeno s praktickými zkušenostmi kynologů a s individuálním chováním služebních psů v různých typech prostředí. Cílem práce není statistické zobecnění výsledků, ale hlubší porozumění tomu, jak prostředí ovlivňuje výcvik a výkon služebních psů při ochraně veřejného pořádku.

Tato práce bude opřena o kvalitativní výzkum, přičemž hlavní metodou budou strukturované rozhovory s kynology, kteří mají zkušenosti s výcvikem psů v podmínkách ochrany veřejného pořádku. Tento přístup umožní získat podrobné a konkrétní informace o tom, jak prostředí ovlivňuje výcvik a jaké faktory mají největší vliv na výkon psů během služebních zásahů.

Kvalitativní výzkum byl zvolen také z toho důvodu, že umožňuje zachytit rozdíly v přístupech jednotlivých kynologů a v jejich zkušenostech s výcvikem psů v reálném prostředí. Kvantitativní metody by v tomto případě neposkytly dostatečný prostor pro popis konkrétních situací, se kterými se služební psi a jejich psovodi v praxi setkávají. Hloubka výpovědí respondentů je proto považována za klíčovou pro naplnění cíle práce.

Pro dosažení stanovených cílů bakalářské práce budou použity další výzkumné metody. Kromě strukturovaných rozhovorů s kynology bude v práci využita také analýza a syntéza, které pomohou získané informace hluboce zpracovat a porovnat s teoretickými

poznatky. Výsledky budou dosaženy analýzou odpovědí získaných z rozhovorů, přičemž odpovědi budou kódovány a kategorizovány pomocí manuálního přístupu. Při analýze budou hledány opakující se vzory, klíčová témata a specifické zkušenosti kynologů s výcvikem psů v různých typech prostředí. Součástí výzkumu bude také aplikace metody syntézy, kdy budou získané informace z různých rozhovorů spojeny a interpretovány s cílem identifikovat hlavní faktory, které ovlivňují výcvik a výkon psů při služebních zásazích.

Výsledky tohoto výzkumu by měly přinést doporučení pro optimalizaci výcvikových metod a zlepšení připravenosti psů na specifické podmínky, se kterými se setkávají při výkonu služby. Cílem je zajistit, aby psi dokázali efektivně reagovat na výzvy, které vznikají v náročných podmínkách veřejného pořádku. Tento přístup by měl přispět ke zvýšení úspěšnosti zásahů a tím i k efektivnější ochraně občanů.

Stanovený cíl práce vychází z předpokladu, že prostředí, ve kterém je služební pes připravován a nasazován, má přímý vliv na jeho výkon. Výzkum je proto zaměřen nejen na samotný výcvik psa, ale také na širší souvislosti, které tento proces ovlivňují. Mezi tyto souvislosti patří zejména psychická odolnost psa, role psovoda a rozdíly mezi výcvikem v kontrolovaném a reálném prostředí. Tyto oblasti tvoří základní rámec pro vyhodnocení výsledků kvalitativního šetření.

Zpracování bakalářské práce je založeno na kombinaci teoretických poznatků a kvalitativního výzkumu. Text je veden převážně popisně-analytickým způsobem, který odpovídá povaze zvoleného výzkumného přístupu. Důraz je kladen na porozumění zkoumané problematice, nikoli na kvantitativní zobecňování výsledků.

Vztah mezi cílem práce, výsledky kvalitativního šetření a jejich interpretací je v textu založen na postupném rozvíjení jednotlivých témat. Diskuze navazuje na stanovený cíl práce a rozpracovává jej prostřednictvím konkrétních zjištění z praxe. Cílem není pouze shrnutí výsledků, ale jejich zasazení do širšího kontextu výcviku služebních psů při ochraně veřejného pořádku.

Rozhovory byly vedeny se čtyřmi respondenty, protože cílem bylo získat konkrétní zkušenosti z praxe, nikoli vytvářet statistické závěry.

- **Analýza**

Analýza je vědecká metoda, která slouží k systematickému rozkladu zkoumané problematiky na menší části. Umožňuje detailně zkoumat jednotlivé jevy, vztahy a souvislosti. V akademickém výzkumu se analýza často používá při práci s odbornými zdroji a při vyhodnocování shromážděných dat.¹

Analýza bude použita při zpracování odborné literatury týkající se výcviku služebních psů, vlivu prostředí na jejich výkon a metod využívaných v moderní služební kynologii. Dále bude uplatněna při vyhodnocení odpovědí respondentů ze strukturovaných rozhovorů, kdy budou hledány opakující se vzory, významné faktory a specifické zkušenosti z praxe.

- **Syntéza**

Syntéza je metoda, která navazuje na analýzu a umožňuje spojovat jednotlivé poznatky do logických celků. Vědecká syntéza slouží k formulaci závěrů, vytváření modelů, shrnutí hlavních myšlenek a k interpretaci výsledků výzkumu.²

V této práci bude syntéza využita při propojení teoretických poznatků s daty získanými z rozhovorů. Pomůže vytvořit ucelený pohled na problematiku vlivu prostředí na výcvik služebních psů a umožní formulovat doporučení vycházející z kombinace teorie a praxe.

---

¹ MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2006, s. 45.

² ŠVARŤÍČEK, Roman; ŠEĐOVÁ, Klára a kol. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2014, s. 78.

- **Strukturovaný rozhovor**

Strukturovaný rozhovor byl zvolen jako hlavní výzkumný nástroj kvalitativního šetření. Tato metoda umožňuje klást všem respondentům stejné otázky ve stejném pořadí. Díky tomu jsou odpovědi lépe porovnatelné a zároveň je možné zachytit konkrétní zkušenosti z praxe.³

Rozhovory byly vedeny se čtyřmi respondenty, kteří působí v oblasti policejní a vojenské kynologie. Všichni respondenti mají zkušenosti s výcvikem služebních psů se zaměřením na ochranu veřejného pořádku. Výběr respondentů byl cílený. Podmínkou byla minimálně pětiletá praxe a přímá zkušenost s výcvikem nebo nasazením psa v terénu.

Otázky v rozhovorech byly zaměřeny na vliv prostředí na výcvik psa, náročnost jednotlivých situací, roli psůvoda a způsoby adaptace psa na zátěžové podmínky. Rozhovory vedl autor práce. Odpovědi byly zaznamenány v písemné podobě. Respondenti byli v práci anonymizováni a označeni kódy R1 až R4, aby byla zachována jejich identita.

Interpretace výsledků vycházela z porovnání výpovědí respondentů s teoretickými poznatky uvedenými v odborné literatuře.

---

³ MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2006, 332 s.

2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Tato kapitola se zaměřuje na vymezení základních pojmů, které souvisejí s tématem bakalářské práce. Slouží k upřesnění významu a pochopení klíčových pojmů používaných v následujících kapitolách a k vytvoření společného rámce pro jejich správné pochopení.⁴

Pozornost je věnována zejména pojmům spojeným se služební kynologií, ochranou veřejného pořádku a rolí služebních psů v praxi.

- **Ochrana veřejného pořádku**

Ochrana veřejného pořádku zahrnuje činnosti zaměřené na bezpečnost občanů, prevenci kriminality a udržování klidu na veřejných místech. Ochrana veřejného pořádku je jednou ze základních funkcí bezpečnostních složek a zahrnuje prevenci narušení klidu a bezpečnosti ve společnosti.⁵

V rámci této oblasti jsou využíváni i služební psi, kteří pomáhají policii při kontrolách, zásazích proti narušitelům nebo při vyhledávání nebezpečných osob a předmětů.

Psi dokážou pracovat i v situacích, kde je pro člověka omezená možnost orientace nebo rychlé reakce. Díky tomu jsou nezastupitelní zejména při práci v davu nebo při hledání skrytých hrozeb. Pes reaguje na podněty, které zasahující člověk často nezachytí, a může tak předejít vzrůstání rizikové situace. Využití služebních psů v této oblasti zvyšuje rychlost zásahu i schopnost včasného odhalení hrozeb. Využití psů při zajišťování veřejného pořádku má dlouhou tradici a stále patří mezi stabilní součást policejní praxe.⁶⁷

---

⁴ MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2006, s. 45.

⁵ NOVÝ, Karel. *Kynologická příručka*. Praha: Naše vojsko, 1995, s. 126 – 135.

⁶ NOVÝ, Karel. *Kynologická příručka*, s. 126 – 135.

⁷ RULC, Jiří, ŠTAUDINGER, Juraj a NEVOLNÝ, Peter. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR, 2014. 764 s.

Tyto skutečnosti ukazují, proč je důležité zabývat se tím, jak prostředí ovlivňuje výkon služebních psů.

- **Služební kynologie**

Služební kynologie se zaměřuje na využívání psů při plnění úkolů pro potřeby státu a veřejnosti. Psi jsou připravováni tak, aby dokázali spolehlivě pracovat v různých situacích, například při hledání drog, výbušnin nebo pohřešovaných osob. Jejich výcvik vychází z pochopení chování psa, jeho přirozených schopností a principů učení, které popisuje obecná kynologie.⁸

Oblast služební kynologie čerpá také z poznatků etologie a z praktických výcvikových zkušeností, které určují, jakým způsobem lze psa postupně vést k náročné práci v terénu. Na rozdíl od běžné kynologie je služební výcvik zaměřen na specifické úkoly související s ochranou osob, majetku nebo veřejného pořádku a klade vyšší nároky na psychickou stabilitu a spolehlivost psa. Tyto požadavky jsou v moderní služební kynologii považovány za klíčové pro bezpečný výkon služby.⁹

- **Psovod**

Psovod, neboli hendler, je osoba odpovědná za výcvik, vedení a nasazení služebního psa při výkonu služby. Jeho úkolem není pouze udílet povely, ale také vytvářet se psem pevný pracovní vztah založený na důvěře a spolupráci. Kvalita tohoto vztahu má přímý vliv na výkon psa, zejména v náročných situacích, které se vyskytují při ochraně veřejného pořádku nebo při záchranných operacích. Vztah mezi psem a psovodem je v odborné literatuře popisován jako jeden z hlavních faktorů úspěšného výcviku.^{10 11}

Psovod musí rozumět chování psa, umět vyhodnotit jeho reakce na stres a přizpůsobovat výcvik individuálním potřebám zvířete. Zkušenosti a klid psovoda

---

⁸ NOVÝ, Karel. *Kynologická příručka*. Praha: Naše vojsko, 1995, s. 9 – 29.

⁹ ŠEBKOVÁ, Naděžda. *Kynologie*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2008, s. 27- 34.

¹⁰ ŠEBKOVÁ, Naděžda. *Kynologie*, s. 52 - 59.

¹¹ ARCE, José. *Týmová spolupráce mezi člověkem a psem: praktická příručka*. Praha: Euromedia, 2017, s. 45 – 60

se často promítají do jistoty psa při zásazích v terénu. Úspěšnost služební kynologie je proto podmíněna nejen schopnostmi psa, ale i odbornou připraveností a přístupem psovoda.^{12 13}

- **Služební pes**

Služební pes je pes, který je vycvičený k plnění úkolů v bezpečnostních nebo záchranných složkách. Nejčastěji je využíván Policií České republiky, armádou nebo složkami integrovaného záchranného systému. Jeho úkolem je pomáhat člověku v situacích, které jsou náročné z hlediska času, orientace nebo bezpečnosti.

Služební psi mohou být využíváni například při vyhledávání osob, detekci drog a výbušnin nebo při ochraně veřejného pořádku. V některých případech se uplatňují také při záchranných operacích, například při pátrání po pohřešovaných osobách.

Pro služebního psa je důležitý dobrý zdravotní stav, vyrovnaná povaha a ochota spolupracovat s psovodem. Pes musí být dobře ovladatelný, odolný vůči stresu a schopný pracovat i v náročných podmínkách.¹⁴

- **Prostředí výcviku**

Prostředí výcviku označuje podmínky, ve kterých je služební pes připravován na výkon služby. Nejde pouze o samotné místo výcviku, ale také o podněty, které na psa působí. Může se jednat například o hluk, pohyb osob, dopravní provoz, pachové stopy nebo různé nečekané situace.

---

¹² SVOBODA, Jan. *Služební kynologie*. Praha: Naše vojsko, 2016, s. 15 - 22

¹³ ARCE, José. *Týmová spolupráce mezi člověkem a psem: praktická příručka*. Praha: Euromedia, 2017, s. 45 – 60

¹⁴ RULC, Jiří. *Dějiny služební kynologie: historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Praha: CanisTR, 2010, s. 18 – 33.

Tyto podmínky ovlivňují způsob, jakým pes reaguje na jednotlivé podněty a jak se dokáže soustředit na plnění úkolu. Prostředí proto hraje důležitou roli při přípravě psa na reálné situace, se kterými se může setkat při výkonu služby.^{15 16}

- **Stres u služebního psa**

Stres u služebního psa je reakce organismu na zvýšenou psychickou nebo fyzickou zátěž, která vzniká působením rušivých a náročných podnětů. Mezi nejčastější stresory patří hluk, velká koncentrace osob, nečekané změny situace, časový tlak a fyzické zatížení při zákrocích nebo pátrání.¹⁷

- **Adaptace služebního psa na zátěž**

Adaptace označuje proces, při kterém si služební pes postupně zvyká na náročné podmínky prostředí a zvyšující se zátěž během výcviku. Cílem je, aby pes dokázal pracovat spolehlivě i v situacích, které pro něj mohou být přirozeně stresující, například v hlučném městském prostředí, při pohybu většího množství osob nebo při zásazích ve veřejném prostoru.

Tento proces probíhá postupně a je součástí systematického výcviku. Pes se nejprve seznamuje s jednotlivými podněty a až později s jejich kombinací. Díky tomu si postupně zvyká na nové situace a učí se reagovat klidněji i v prostředí, které je pro něj neznámé nebo nepřehledné.

Pes, který je na různé podmínky připravován dlouhodobě a systematicky, dokáže lépe zvládat zátěž a udržet soustředění na plnění úkolu. Adaptace na prostředí je proto důležitá pro spolehlivou práci služebního psa při výkonu služby.¹⁸

---

¹⁵ NOVÝ, Karel. *Kynologická příručka*. Praha: Naše vojsko, 1995, s. 41 – 45.

¹⁶ RULC, Jiří, ŠTAUDINGER, Juraj a NEVOLNÝ, Peter. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR, 2014, s. 38 – 41.

¹⁷ ŠEBKOVÁ, Naděžda. *Kynologie*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2008, s. 33 - 40.

¹⁸ ŠEBKOVÁ, Naděžda. *Kynologie*, 2008, s. 41 – 47.

- **Psychická odolnost služebního psa**

Psychická odolnost představuje schopnost psa zvládat stresové situace bez výrazného narušení chování nebo snížení výkonu. Zahrnuje zejména stabilitu reakcí, schopnost rychlé regenerace po zátěži a udržení pozornosti při rušivých podnětech. U služebních psů je tato vlastnost velmi důležitá, protože se při výkonu služby často setkávají s nepředvídatelnými situacemi, které mohou představovat výraznou psychickou zátěž.

Pes s dostatečnou psychickou odolností dokáže zachovat soustředění i v prostředí, kde se současně objevuje více rušivých vlivů, například hluk, pohyb osob nebo náhlé změny situace. V takových podmínkách je důležité, aby pes reagoval klidně a spolehlivě na pokyny psovoda a nebyl ovlivněn okolními podněty více, než je nutné pro splnění úkolu. Psychická stabilita tak významně ovlivňuje celkový výkon psa a jeho schopnost pracovat v náročném prostředí.

Podle odborné literatury je psychická odolnost výsledkem jak vrozených vlastností psa, tak i správně vedeného výcviku. Při výběru služebního psa se proto posuzuje jeho temperament, stabilita chování a ochota spolupracovat s člověkem. Následný výcvik pak tyto vlastnosti dále rozvíjí a připravuje psa na situace, se kterými se může setkat při výkonu služby.¹⁹

- **Výkon služebního psa**

Výkon služebního psa lze chápat jako schopnost spolehlivě a přesně plnit stanovené úkoly v různých podmínkách prostředí. Nejde pouze o technické zvládnutí jednotlivých cviků, ale také o rychlost reakce, schopnost soustředění a stabilitu chování při zvýšené zátěži. Služební pes musí být schopen reagovat na pokyny psovoda i v situacích, kdy je vystaven rušivým podnětům, jako je hluk, pohyb osob nebo změny prostředí.

---

¹⁹ ŠEBKOVÁ, Naděžda. *Kynologie*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2008, s. 41 – 47.

Výkon psa je výsledkem více vzájemně propojených faktorů. Velkou roli hraje kvalita výcviku, který psa připravuje na různé typy situací a prostředí. Důležitá je také psychická odolnost psa, jeho schopnost zvládat stres a udržet pozornost při práci. Neméně významná je i zkušenost psovoda, který psa vede a dokáže správně vyhodnotit situaci při výkonu služby.

Dalším faktorem ovlivňujícím výkon je schopnost psa přizpůsobit se různým podmínkám prostředí. Pes, který je systematicky připravován na práci v různých typech prostředí, dokáže lépe reagovat na změny situace a udržet stabilní výkon i při zvýšené zátěži. Právě kombinace těchto faktorů rozhoduje o tom, zda bude pes schopen spolehlivě plnit své úkoly při reálném nasazení.^{20 21}

---

²⁰ ŠEBKOVÁ, Naděžda. *Kynologie*, s. 41 – 47.

²¹ NOVÝ, Karel. *Kynologická příručka*. Praha: Naše vojsko, 1995, s. 27 – 34.

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA SLUŽEBNÍ KYNOLOGIE

Služební kynologie představuje důležitou součást bezpečnostních a záchranných složek. Její význam spočívá ve využívání psů při ochraně osob, majetku i veřejného pořádku. Služební psi jsou dlouhodobě považováni za nenahraditelný prvek při plnění specifických úkolů, které jsou pro člověka časově náročné nebo rizikové.²²

Současná podoba služební kynologie vychází z dlouhodobého historického vývoje a postupné profesionalizace bezpečnostních složek.²³

Výcvik psů se postupně přizpůsoboval měnícím se společenským podmínkám, bezpečnostním hrozbám i technickému pokroku. Docházelo k rozšiřování specializací a ke zpřesňování metodik výcviku tak, aby pes dokázal pracovat spolehlivě v různých typech prostředí.²⁴

Pro pochopení současného systému výcviku a využití služebních psů je proto důležité nejprve stručně přiblížit historický vývoj služební kynologie a následně vymezit její hlavní oblasti. Tyto teoretické poznatky tvoří základ pro další kapitoly práce, které se zaměřují na samotný výcvik psa a na vliv prostředí na jeho výkon.

3.1 Časová osa vývoje československé služební kynologie:

Využívání psů v bezpečnostních složkách bylo přítomno již v minulosti, ale podle Rulce, Štaudingera a Nevolného²⁵ se služební kynologie v Československu začala rozvíjet v první polovině 20. století, kdy psi začali být zařazováni do struktury tehdejšího četnictva a policie.

---

²² NOVÝ, Karel. *Kynologická příručka*. Praha: Naše vojsko, 1995, s. 126 – 130.

²³ RULC, Jiří, ŠTAUDINGER, Juraj a NEVOLNÝ, Peter. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR, 2014, s. 12 - 20.

²⁴ ŠEBKOVÁ, Naděžda. *Kynologie*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2008, s. 41 – 47.

²⁵ RULC, Jiří, ŠTAUDINGER, Juraj a NEVOLNÝ, Peter. *Dějiny československé služební kynologie*.

V období mezi lety 1918–1939 dochází k formování prvních metodik a postupů, které reflektovaly potřebu státu zajistit bezpečnost v nově vzniklém Československu.²⁶

Po druhé světové válce (1945–1950) služební kynologie zažila prudký rozmach, zejména v oblasti výcviku psů pro potřeby státní bezpečnosti a armády. K tomu přispěla rostoucí potřeba využívání psů při zajišťování pořádku v poválečné společnosti.²⁷

V období socialismu (1950–1989) v Československu byla kynologie systematizována, a to jak v oblasti výcviku psů pro policii, tak pro armádu. Vznikaly specializované školy pro výcvik služebních psů a standardizovaly se metodiky. Po roce 1989 po sametové revoluci a rozpadu Československa došlo k dalšímu rozvoji kynologie v samostatné České a Slovenské republice. Zlepšily se techniky výcviku a moderní metody, jako je detekce výbušnin a drog, a tím získaly na významu.²⁸

3.2 Oblasti služební kynologie

Služební kynologie se dnes zaměřuje na několik hlavních oblastí, které odrážejí široké možnosti využití psů ve veřejném sektoru. Jednotlivé specializace vyžadují specifický typ výcviku, přizpůsobený úkolům, se kterými se psi při výkonu služby setkávají.²⁹

Mezi nejvýznamnější oblasti patří:

- Policejní kynologie představuje nejrozsáhlejší oblast. Psi jsou zde trénováni k detekci drog a výbušnin, k pátrání po osobách nebo k zásahům proti narušitelům veřejného pořádku.³⁰

---

²⁶ RULC, Jiří, ŠTAUDINGER, Juraj a NEVOLNÝ, Peter. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*, s 12 – 21.

²⁷ Tamtéž, s. 12 – 21.

²⁸ HARTL, Karel. *Výchova a výcvik psa: služební a pracovní plemena*. Praha: Naše vojsko, 2022, s. 74 – 86.

²⁹ SVOBODA, Jan. *Služební kynologie*. Praha: Naše vojsko, 2016, s. 45 – 48.

³⁰ SVOBODA, Jan. *Služební kynologie*, s. 63–70.

- Vojenská kynologie využívá psy pro různé vojenské operace, například pro detekci výbušnin, ochranu vojenských objektů nebo pro pátrání po ztracených vojácích na bojišti.³¹
- Záchranářská kynologie se zaměřuje na výcvik psů určených k vyhledávání pohřešovaných osob. Tito psi jsou využíváni například při pátrání v horském terénu, při lavinových neštěstích nebo při vyhledávání osob v troskách po mimořádných událostech a přírodních katastrofách. Důležitá je zejména schopnost psa pracovat v náročném a nepřehledném prostředí a reagovat na pachové stopy člověka i ve velmi obtížných podmínkách.³²

Tyto oblasti služební kynologie ukazují na širokou škálu použití psů v různých profesních a krizových scénářích. Ke každému úkolu jsou přizpůsobeni konkrétní psi s odpovídajícím tréninkem a specializací, což přispívá k efektivnosti a úspěšnosti těchto složek při ochraně veřejného pořádku a při záchranných operacích.

---

³¹ SVOBODA, Jan. *Služební kynologie*. Praha: Naše vojsko, 2016 s. 52 – 58.

³² SVOBODA, Jan. *Služební kynologie*, s. 63 – 70.

4 VÝCVIK PSA VE SLUŽEBNÍ KYNOLOGII

Výcvik služebních psů v kynologii je dlouhodobý a systematický proces, jehož cílem je připravit psa na úkoly, které bude plnit v rámci své služby. Způsob výcviku se vždy odvíjí od zaměření psa. Odlišný přístup je uplatňován u psů detekčních, pátracích, záchranných a u psů určených k ochraně veřejného pořádku. Každá z těchto specializací klade na psa i psovoda specifické nároky. Základem výcviku je pozitivní posilování, při kterém je pes za správné chování odměňován. Tento přístup podporuje motivaci psa, posiluje jeho ochotu spolupracovat a zároveň snižuje míru stresu při výcviku.^{33 34}

Výcvik musí vždy zohledňovat nejen technické dovednosti psa, ale také jeho psychickou odolnost, schopnost soustředění a adaptaci na podmínky prostředí. Tyto faktory mají zásadní vliv na výkon psa při reálném nasazení, a to jak v oblasti ochrany veřejného pořádku, tak při záchranných operacích.³⁵

Základní fází výcviku je nácvik poslušnosti. Tato etapa je důležitá nejen z hlediska zvládnutí povelů, ale také pro budování vztahu mezi psem a psovodem. Právě důvěra a vzájemná spolupráce tvoří základ pro další výcvik. Na poslušnost navazuje socializace, během které je pes postupně seznamován s různými typy prostředí, zvuky, lidmi a situacemi. Socializace je nezbytná zejména pro psy, kteří budou nasazováni ve veřejném prostoru nebo při zásazích v neznámém prostředí.³⁶

Po zvládnutí základních dovedností následuje specializovaný výcvik. U detekčních psů je zaměřen na práci s pachy a schopnost spolehlivě označit hledanou látku, například drogy nebo výbušniny. Trénink probíhá v různých simulovaných prostředích, aby byl pes připraven na proměnlivé podmínky při skutečném nasazení. U psů určených k pátrání po osobách je kladen důraz na vytrvalost, práci s pachovou

---

³³ HARTL, Karel. *Výchova a výcvik psa: služební a pracovní plemena*. Praha: Naše vojsko, 2022, s. 92 - 96.

³⁴ SVOBODA, Jan. *Služební kynologie*. Praha: Naše vojsko, 2016, s. 63 – 70.

³⁵ ŠEBKOVÁ, Naděžda. *Kynologie*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2008, s. 37 – 44.

³⁶ NOVÝ, Karel. *Kynologická příručka*. Praha: Naše vojsko, 1995, s 27 – 42.

stopou a orientaci v terénu. Tyto schopnosti jsou zásadní zejména při záchranných operacích, kde se pes pohybuje v obtížném a často nepřehledném prostředí.³⁷

Psi určené k ochraně veřejného pořádku procházejí výcvikem, který kombinuje fyzickou připravenost, ovladatelnost a schopnost sebekontroly. Musí být schopni rozlišit běžné podněty od skutečné hrozby a na povel okamžitě přerušit zákrok. Výcvik proto zahrnuje modelové situace odpovídající reálným zásahům, například práci v davu, řešení agresivního chování osob nebo ochranu psovoda.^{38 39}

Součástí výcviku je také postupné zvyšování zátěže a adaptace psa na stresové podmínky. Pes se učí pracovat v prostředí s vysokou mírou hluku, v přítomnosti velkého počtu lidí, při použití dýmovnic nebo při simulacích krizových situací. Cílem je, aby si i v náročných podmínkách zachoval soustředění a pracoval bezpečně a spolehlivě. V posledních letech jsou do výcviku zařazovány i moderní pomůcky, které umožňují přesnější simulaci reálných situací a lepší kontrolu zátěže psa. Patří sem například тренаžéry, simulace zásahů nebo monitorovací systémy, jako je GPS, které umožňují sledovat pohyb psa a jeho reakce během výcviku.⁴⁰

Výcvik služebních psů nelze chápat jako soubor izolovaných cviků, ale jako systematický proces, který musí reagovat na podmínky, ve kterých bude pes reálně nasazován. Odborná literatura uvádí, že prostředí významně ovlivňuje vnímání podnětů psem a způsob jeho reakce v různých situacích. Pokud je pes připravován pouze v jednom typu prostředí, nemusí být jeho naučené dovednosti plně přenositelné do jiných podmínek. Systematický výcvik proto spočívá v postupném rozšiřování prostředí, ve kterých pes pracuje, čímž se zvyšuje jeho jistota, schopnost adaptace a celková spolehlivost při výkonu služby. Prostředí působí na psa současně prostřednictvím více podnětů, které se navzájem kombinují. Nejde pouze o jednotlivé rušivé vlivy, ale o jejich souběh, který vytváří celkovou zátěžovou situaci. Pes musí současně zpracovávat zvukové podněty, pachové informace, pohyb osob i pokyny psovoda. Právě schopnost

---

³⁷ NOVÝ, Karel. *Kynologická příručka*. Praha: Naše vojsko, 1995, s. 27 – 34.

³⁸ NOVÝ, Karel. *Kynologická příručka*, s. 84 – 90.

³⁹ SVOBODA, Jan. *Služební kynologie*. Praha: Naše vojsko, 2016, s. 66 – 73.

⁴⁰ ŠUSTA, František. *Trénink je rozhovor*. Praha: Plot, 2014, s. 85- 94.

zvládnout více podnětů současně představuje jeden z hlavních rozdílů mezi výcvikem v kontrolovaném prostředí a reálným výkonem služby. Postupné seznamování psa s takovou komplexní zátěží umožňuje stabilizovat jeho reakce a snižovat riziko chybného vyhodnocení situace během zásahu.⁴¹

Z pohledu ochrany veřejného pořádku i záchranných operací je tento přístup zásadní. Služební psi se pohybují v dynamickém a nepředvídatelném prostředí, které klade vysoké nároky nejen na technickou připravenost, ale i na psychickou stabilitu. Odborné zdroje zdůrazňují, že výcvik musí cíleně směřovat k práci mimo známé a kontrolované podmínky, jinak nelze zajistit stabilní výkon psa v reálných situacích.⁴²

4.1 Vliv prostředí na výcvik a efektivitu psů

Výcvik služebních psů je náročný proces, který klade vysoké nároky na fyzickou i psychickou kondici psa. Při přípravě na výkon služby se pes setkává s různými typy prostředí, zátěží a stresovými situacemi, které mohou ovlivnit jeho zdravotní stav i celkový výkon. Pokud není výcvik správně veden, mohou se u psa objevit zdravotní problémy nebo snížení pracovní spolehlivosti.⁴³

Jednotlivá prostředí se od sebe výrazně liší mírou zátěže, typem podnětů, i nároky na psychickou stabilitu psa, což se přímo promítá do jeho výkonu při reálném nasazení.

Rizikové faktory se mohou objevovat jak během samotného výcviku, tak při reálném nasazení psa v terénu. Nejčastěji se jedná o úrazy, nadměrnou fyzickou zátěž, dlouhodobý stres nebo použití nevhodných metod výcviku. Tyto faktory se mohou navzájem kombinovat a postupně vést k přetížení psa nebo k jeho předčasnému vyřazení ze služby.⁴⁴

---

⁴¹ NOVÝ, Karel. *Kynologická příručka*. Praha: Naše vojsko, 1995, s. 31 – 34.

⁴² SVOBODA, Jan. *Služební kynologie*. Praha: Naše vojsko, 2016, s. 63 – 72.

⁴³ GERRITSEN, Resi; HAAK, Ruud; PRINS, Simon. *K9 Behavior Basics: A Manual for Proven Success in Operational Service Dog Training*. Dog Training Press, 2013, s. 70 – 85.

⁴⁴ GERRITSEN, Resi; HAAK, Ruud; PRINS, Simon. *K9 Behavior Basics: A Manual for Proven Success in Operational Service Dog Training*. Dog Training Press, 2013, s. 70 – 85.

Prostředí působí na psa vždy jako celek. Pes současně vnímá hluk, pohyb lidí, pachy i pokyny psovoda. Právě kombinace těchto podnětů vytváří skutečnou zátěžovou situaci. Na cvičišti bývají podmínky přehledné a předvídatelné. V reálném prostředí je však situace proměnlivá a často nepředvídatelná. Postupné seznamování psa s podobnou zátěží pomáhá stabilizovat jeho reakce a snižuje riziko chyb při výkonu služby. Z tohoto důvodu je důležité věnovat pozornost nejen efektivitě výcviku, ale také jeho bezpečnosti a prevenci negativních dopadů na zdraví psa. Následující podkapitoly se proto zaměřují na hlavní rizika spojená s výcvikem služebních psů a na možnosti jejich omezení v praxi.⁴⁵

- **Městské prostředí**

Městské prostředí je považováno za nejvíce náročný prostor pro výcvik služebních psů, zejména v oblasti ochrany veřejného pořádku. Pes se zde setkává s vysokou koncentrací lidí, intenzivním hlukem, dopravním ruchem, množstvím pachových stop a nečekanými situacemi. Tyto faktory působí jako silné rušivé podněty, které mohou výrazně ovlivnit jeho schopnost soustředění a správné reakce.

Uvádí se, že právě v městském prostředí se nejčastěji projevují rozdíly mezi psy připravovanými pouze na cvičišti a psy, kteří jsou systematicky cvičeni přímo v reálných podmínkách. Psi bez dostatečné adaptace mohou reagovat zpomaleně, nervózně nebo ztrácet pozornost vůči úkolu.⁴⁶

Výcvik v městském prostředí proto musí probíhat postupně a dlouhodobě. Pes je nejprve seznamován s méně rušivými podněty a teprve následně vystavován náročnějším situacím, jako jsou veřejné akce, davy lidí nebo intenzivní hluk. Cílem není odstranění reakcí na okolní podněty, ale jejich kontrola tak, aby pes dokázal plnit služební úkol i za vysoké míry zátěže.

---

⁴⁵ GERRITSEN, Resi; HAAK, Ruud; PRINS, Simon. *K9 Behavior Basics: A Manual for Proven Success in Operational Service Dog Training*, s. 85 – 100.

⁴⁶ RULC, Jiří, ŠTAUDINGER, Juraj a NEVOLNÝ, Peter. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR, 2014, s. 45 – 52.

Právě v tomto prostředí se nejvíce projevuje schopnost psa zvládat kombinaci stresových podnětů, která je rozhodující pro úspěšné zásahy při ochraně veřejného pořádku.

- **Přírodní a lesní prostředí**

Přírodní prostředí představuje odlišný typ zátěže než městský prostor. Zatímco zde obvykle chybí intenzivní hluk a velké množství osob, výcvik je náročnější z hlediska fyzické kondice psa a jeho orientace v terénu. Pes se pohybuje v nerovném povrchu, překonává přírodní překážky a pracuje často na větší vzdálenost od psovoda.⁴⁷

Tento typ výcviku je typický zejména pro pátrací a záchranné psy, avšak má význam i pro psy určené k ochraně veřejného pořádku, protože posiluje jejich vytrvalost a schopnost reagovat v neznámých podmínkách.

Současně však odborné zdroje upozorňují, že dlouhodobá fyzická zátěž bez dostatečné regenerace může vést k přetížení pohybového aparátu psa. Proto je nutné výcvik v terénu kombinovat s odpočinkem a postupným zvyšováním náročnosti.

Toto prostředí prověřuje zejména fyzickou odolnost psa a jeho schopnost dlouhodobé koncentrace, které jsou klíčové při pátracích a záchranných operacích.⁴⁸

---

⁴⁷ ŠEBKOVÁ, Naděžda. *Kynologie*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2008, s. 41 – 47.

⁴⁸ ŠEBKOVÁ, Naděžda. *Kynologie*, s. 41 – 47.

- **Cvičební prostory**

Cvičiště a specializované výcvikové prostory tvoří základ výcviku služebních psů, zejména v jeho počátečních fázích. Umožňují nácvik poslušnosti, základních povelů i modelových situací v kontrolovaných podmínkách. Jejich hlavní výhodou je možnost systematického vedení výcviku bez nadměrných rušivých vlivů.⁴⁹

Problém však nastává v případě, kdy výcvik probíhá dlouhodobě pouze v tomto typu prostředí. Pes si může vytvořit návyk reagovat správně pouze v prostoru, který dobře zná, zatímco v reálném prostředí se jeho výkon zhoršuje. Tento jev je v literatuře popisován jako omezený přenos naučeného chování do nových podmínek.⁵⁰

Z tohoto důvodu je v současné služební kynologii kladen důraz na kombinaci výcviku na cvičišti a v reálném prostředí. Tím se zvyšuje jistota psa, jeho schopnost adaptace a celková spolehlivost při výkonu služby. Přestože cvičební prostory umožňují systematický nácvik dovedností, samy o sobě nemohou plně připravit psa na proměnlivé podmínky reálného terénu.⁵¹

- **Kombinované prostředí a reálné zásahové situace**

Kombinované prostředí představuje situace, ve kterých se prolínají různé typy podmínek současně, a to zejména při reálném výkonu služby. Typickým příkladem jsou veřejné akce, demonstrace, sportovní utkání nebo zásahy v zastavěných oblastech, kde se současně vyskytuje vysoká koncentrace osob, hluk, pohyb vozidel, silné pachové podněty a nepředvídatelné chování jednotlivců.^{52 53}

---

⁴⁹ NOVÝ, Karel. *Kynologická příručka*. Praha: Naše vojsko, 1995, s. 27 – 34.

⁵⁰ PRINS, Simon. *Moderní výcvik psů*. Praha: Plot, 2024, s. 150 -170.

⁵¹ RULC, Jiří. *Dějiny služební kynologie: historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Praha: CanisTR, 2010, s. 38 - 44.

⁵² PRINS, Simon. *Moderní výcvik psů*, s. 85 – 100.

⁵³ GERRITSEN, Resi; HAAK, Ruud; PRINS, Simon. *K9 Behavior Basics: A Manual for Proven Success in Operational Service Dog Training*. Dog Training Press, 2013, s. 85 – 100.

Toto prostředí je pro služební psy výrazně náročnější než izolovaný výcvik na cvičišti nebo v jednom typu terénu, protože pes musí současně zpracovávat více rušivých podnětů a přesto se soustředit na konkrétní úkol. Dochází zde k výraznému zatížení smyslového vnímání i psychické odolnosti psa. Právě v těchto podmínkách se nejvíce projevuje úroveň jeho připravenosti na reálný výkon služby.⁵⁴

Výcvik v kombinovaném prostředí se zaměřuje na postupné navyšování náročnosti situací. Pes je nejprve seznamován s jednotlivými podněty samostatně a následně s jejich souběhem. Cílem je, aby dokázal udržet koncentraci i v chaotickém prostředí a správně reagoval na pokyny psovoda bez ohledu na vnější rušení.

Právě schopnost pracovat v kombinovaných podmínkách rozhoduje o skutečné použitelnosti služebního psa v ochraně veřejného pořádku. Pes, který zvládá úkoly pouze v kontrolovaném prostředí, může v reálném zásahu selhávat vlivem přetížení podněty a stresu.⁵⁵

Zařazování kombinovaného prostředí do výcviku je proto považováno za klíčový prvek přípravy služebních psů. Umožňuje postupnou adaptaci na reálné situace, zvyšuje psychickou stabilitu psa a přispívá k jeho dlouhodobé spolehlivosti při výkonu služby.⁵⁶

Z uvedeného vyplývá, že žádný typ prostředí nemůže být ve výcviku opomíjen. Teprve jejich kombinace umožňuje rozvoj adaptačních schopností služebního psa a zajišťuje jeho dlouhodobou spolehlivost při výkonu služby.

4.2 Adaptace na různé situace

Schopnost rychlé adaptace patří mezi základní předpoklady úspěšného nasazení služebního psa. Výcvik musí psa systematicky připravovat na změny prostředí, nečekané podněty a stresové situace. Cílem je, aby pes dokázal plnit své úkoly spolehlivě bez ohledu na to, zda pracuje ve městě, v terénu nebo v uzavřeném prostoru. Správná adaptace

---

⁵⁴ RULC, Jiří. *Dějiny služební kynologie: historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Praha: CanisTR, 2010, 34 – 41.

⁵⁵ NOVÝ, Karel. *Kynologická příručka*. Praha: Naše vojsko, 1995, s. 27 – 34.

⁵⁶ ŠEBKOVÁ, Naděžda. *Kynologie*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2008, s. 41 – 47.

zvyšuje efektivitu psa a zároveň přispívá k bezpečnému průběhu zásahů i záchranných operací.

Adaptace není jednorázovým procesem, ale dlouhodobou součástí výcviku. Pes si může na určité prostředí zvyknout, avšak bez pravidelného opakování dochází ke snížení jistoty a zhoršení výkonu. Proto je nutné jednotlivé situace do výcviku průběžně zařazovat a postupně zvyšovat jejich náročnost. Tento přístup pomáhá psovi lépe zvládat stres a reagovat klidněji v reálných podmínkách.^{57 58}

Důležitou roli v adaptačním procesu hraje také psovod. Jeho klid, zkušenosti a způsob vedení psa ovlivňují, jak pes stresové situace vnímá. Pokud psovod působí jistě a dokáže psa správně motivovat, zvyšuje se schopnost psa přizpůsobit se novým podmínkám. Naopak nejistota nebo nesprávné reakce psovoda mohou adaptační proces zpomalovat.⁵⁹

Adaptace na různé situace je proto klíčovým prvkem výcviku služebních psů. Umožňuje zajistit stabilní výkon psa při ochraně veřejného pořádku i při záchranných operacích, kde se podmínky často rychle mění a nelze je předem plně předvídat.⁶⁰

---

⁵⁷ ŠEBKOVÁ, Naděžda. *Kynologie*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2008, s. 37 – 44.

⁵⁸ RULC, Jiří. *Dějiny služební kynologie: historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Praha: CanisTR, 2010, s. 34 – 41.

⁵⁹ ARCE, José. *Týmová spolupráce mezi člověkem a psem: praktická příručka*. Praha: Euromedia, 2017, s. 45 – 60

⁶⁰ ŠEBKOVÁ, Naděžda. *Kynologie*, s. 41 – 44.

5 RIZIKOVÉ FAKTORY VÝCVIKU SLUŽEBNÍCH PSŮ

Výcvik služebních psů je fyzicky i psychicky náročný proces, který s sebou nese řadu rizik. Tato rizika souvisejí jak s charakterem výcviku, tak s prostředím, ve kterém je pes připravován a následně nasazován. Pokud není výcvik správně nastaven, může negativně ovlivnit zdravotní stav psa, jeho psychickou pohodu i dlouhodobou využitelnost ve službě. Rizikové faktory se proto týkají nejen samotného psa, ale i kvality vedení výcviku a přístupu psovoda.⁶¹

Mezi nejčastější rizika patří úrazy, nadměrná fyzická zátěž, dlouhodobý stres a použití nevhodných metod výcviku. Tato rizika se mohou navzájem kombinovat a postupně vést ke snížení výkonu psa nebo k jeho předčasnému vyřazení ze služby.⁶²

5.1 Úrazy a poranění

Služební psi jsou během výcviku i výkonu služby vystaveni zvýšenému riziku úrazů. Tyto úrazy nejčastěji vznikají v důsledku vysoké fyzické zátěže, práce v náročném terénu nebo při nácvičku zákroků a speciálních úkolů. Pes se při výcviku pohybuje po tvrdých površích, překonává překážky, skáče, běhá na delší vzdálenosti nebo pracuje v nepřehledném prostředí.

Mezi nejčastější poranění patří podvrtnutí a přetížení kloubů, poranění tlapek, svalová zranění nebo poranění páteře při špatném dopadu. Riziko úrazu se zvyšuje zejména při rychlém zvyšování náročnosti výcviku nebo při nedostatečné regeneraci psa. V případě ochrany veřejného pořádku se k těmto rizikům přidávají i poranění vzniklá při kontaktu s agresivní osobou nebo při zákroku v davu.^{63 64}

---

⁶¹ NOVÝ, Karel. *Kynologická příručka*. Praha: Naše vojsko, 1995, s. 27 – 34.

⁶² SVOBODA, Jan. *Služební kynologie*. Praha: Naše vojsko, 2016, s. 63 – 70.

⁶³ NOVÝ, Karel. *Kynologická příručka*, s. 84 – 88.

⁶⁴ HARTL, Karel. *Výchova a výcvik psa: služební a pracovní plemena*. Praha: Naše vojsko, 2022, 112 – 120.

5.2 Stresové reakce a psychická zátěž

Vedle fyzických rizik představuje významný problém také psychická zátěž psa. Služební psi jsou během výcviku i služby vystavováni stresovým podnětům, jako je hluk, přítomnost velkého množství lidí, nečekané situace nebo práce v časovém tlaku. Pokud je tato zátěž dlouhodobá a není vyvážena dostatečným odpočinkem, může vést ke vzniku chronického stresu.^{65 66}

Projevy psychické zátěže se mohou lišit. Patří mezi ně snížená schopnost soustředění, ztráta motivace k práci, zvýšená nervozita, úzkost nebo agresivní chování. V dlouhodobém horizontu může stres negativně ovlivnit i fyzické zdraví psa, například oslabením imunitního systému. Psychická pohoda psa je proto důležitým předpokladem jeho spolehlivého a bezpečného nasazení.

5.3 Zdravotní problémy spojené s nadměrnou fyzickou zátěží a jejich prevence

Výcvik služebních psů, který zahrnuje fyzicky náročné činnosti jako běhání na dlouhé vzdálenosti, těžké zátěže a opakované skoky, může vést k problémům spojeným s nervovým a svalovým aparátem psa. Mezi nejčastější problémy patří přetížení kloubů, potíže s kyčelními a loketními klouby, svalová zranění nebo degenerativní onemocnění páteře. Tyto obtíže se objevují zejména u psů, kteří dlouhodobě pracují v terénu nebo vykonávají náročné zátěžové úkoly, jako je pronásledování pachatele, překonávání překážek nebo dlouhá práce v těžkém terénu.

Prevence zdravotních problémů je základním předpokladem toho, aby mohl pes dlouhodobě a spolehlivě pracovat. Patří sem správný výběr psa, rozumně nastavený trénink a pravidelná zdravotní péče. Už při výběru je důležité hodnotit nejen fyzické

---

⁶⁵ HARTL, Karel. *Výchova a výcvik psa: služební a pracovní plemena*. Praha: Naše vojsko, 2022, s. 118 – 124.

⁶⁶ ŠEBKOVÁ, Naděžda. *Kynologie*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2008, s. 37 – 44.

předpoklady, ale také temperament a pracovní motivaci, protože nevhodně zvolený jedinec může být náchylnější k přetížení nebo stresu.⁶⁷

Trénink by měl být sestaven tak, aby zátěž rostla postupně a vždy s ohledem na to, jak pes zvládá předchozí úroveň. Správná technika, vyvážený poměr práce a odpočinku a pravidelná regenerace jsou nezbytné pro to, aby se minimalizovalo riziko úrazů a dlouhodobého přetížení. Bez dostatečného odpočinku se zvyšuje únava a tím i riziko poranění.

Důležitá je také pravidelná veterinární kontrola, která dokáže včas odhalit drobné problémy dříve, než přerostou ve vážnější. Kontrola kloubů, celkové kondice či zubů patří ke standardu služebních psů a pomáhá udržet jejich výkonnost.^{68 69}

Součástí prevence je i sledování psychické pohody psa. Stres, únava nebo pokles motivace se často promítají i do fyzického stavu. Kynolog by měl umět tyto signály rozpoznat a podle toho výcvik upravit. Správná prevence tak pomáhá udržet psa v dobré kondici a zároveň přispívá k tomu, aby mohl dlouhodobě a bezpečně plnit své úkoly.⁷⁰

5.4 Nevhodné a vhodné metody výcviku

Použití metod, které nejsou šetrné k psům, může vést k jejich zranění nebo k psychickým problémům. Například násilné metody, které zahrnují fyzické tresty nebo přílišné zatěžování, mohou způsobit traumatické zážitky, které ovlivní chování psa v dlouhodobém horizontu. Příliš tvrdý přístup může vést k agresi, strachu a nezájmu o výcvik. Pes pak nemusí pracovat proto, že nerozumí úkolu, ale proto, že se snaží vyhnout nepříjemnému tlaku.

K nevhodným metodám patří také příliš rychlé zvyšování zátěže nebo trénink bez ohledu na aktuální kondici psa. Pes, který je přetěžovaný nebo nemá dostatek odpočinku,

---

⁶⁷ ŠEBKOVÁ, Naděžda. *Kynologie*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2008, s. 41 - 44

⁶⁸ HARTL, Karel. *Výchova a výcvik psa: služební a pracovní plemena*. Praha: Naše vojsko, 2022, s. 118 – 122.

⁶⁹ SVOBODA, Jan. *Služební kynologie*. Praha: Naše vojsko, 2016, s 67 – 73.

⁷⁰ ŠEBKOVÁ, Naděžda. *Kynologie*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2008, s. 37 – 44.

může začít reagovat podrážděně, odmítat práci nebo vykazovat známky stresu. Tyto chyby se často objevují při výcviku v rychlém tempu, kdy psovod chce výsledky příliš brzy. Pokud pes nedostane čas na přirozené učení a adaptaci, roste riziko zranění i psychických problémů.^{71 72}

Naopak osvědčené metody výcviku stojí hlavně na pozitivní motivaci, postupnosti a jasném vedení. Pes je odměňován za správné chování, což zvyšuje jeho motivaci a zároveň posiluje jeho důvěru v psovoda. Tento přístup je dlouhodobě stabilní a pomáhá psovi zvládat i náročnější situace. Psi, kteří jsou trénováni pomocí pozitivních metod, bývají klidnější, lépe soustředění a spolehlivější v terénu.^{73 74}

Pozitivní posilování je účinné zejména proto, že pes pracuje dobrovolně a s chutí. Trénink není založený na strachu nebo nátlaku, ale na pochopení toho, co se po něm chce. Díky tomu se pes rychleji učí a lépe zvládá nové úkoly i změny prostředí. Literatura i praktické zkušenosti ukazují, že tato metoda je pro služební psy nejefektivnější, zejména ve stresujících situacích.⁷⁵

Výběr správné metodiky vždy záleží na konkrétním psovi. Každý pes má jiný temperament, jinak reaguje na stres a jinak se učí. To, co funguje u sebevědomého a velmi aktivního psa, nemusí fungovat u citlivějšího jedince. Kynolog proto musí umět poznat, jaký přístup pes potřebuje, a tomu trénink přizpůsobit.

Důležitou roli hraje i vztah mezi psem a psovodem. Pes musí svému handlerovi důvěřovat, protože právě psovod mu dává jistotu v náročných situacích. Pokud mezi nimi funguje spolupráce, pes reaguje rychleji, jistěji a lépe se soustředí. Osvědčená metodika proto spočívá nejen v samotných technikách výcviku, ale také v tom, jak psovod dokáže psa vést, motivovat a podpořit. Vhodně aplikovaná metodika vede k úspěšnému výcviku a dlouhodobé spolupráci mezi psem a jeho vůdcem.

---

⁷¹ HARTL, Karel. *Výchova a výcvik psa: služební a pracovní plemena*. Praha: Naše vojsko, 2022, s. 96 – 104.

⁷² ŠUSTA, František. *Trénink je rozhovor*. Praha: Plot, 2014, s. 52 – 60.

⁷³ HARTL, Karel. *Výchova a výcvik psa: služební a pracovní plemena*, s. 96 – 104.

⁷⁴ ŠUSTA, František. *Trénink je rozhovor*, s. 52 – 60.

⁷⁵ SVOBODA, Jan. *Služební kynologie*. Praha: Naše vojsko, 2016, s. 63 – 69.

6 KVALITATIVNÍ ŠETŘENÍ

Kvalitativní šetření bylo zvoleno jako hlavní metoda výzkumu, jelikož umožňuje zachytit osobní zkušenosti, názory a postoje kynologů, kteří se dlouhodobě věnují výcviku služebních psů v praxi. Strukturované rozhovory byly vedeny s respondenty působícími v oblasti policejní, vojenské i civilní kynologie, kteří mají zkušenosti s výcvikem psů určených k ochraně veřejného pořádku.⁷⁶

Rozhovory byly realizovány na jaře a na podzim roku 2025. Probíhaly převážně osobně v místě pracoviště respondentů nebo v prostorách výcvikových areálů, případně doplňovány telefonickou formou z důvodu časových možností respondentů. Rozhovory vedl autor práce. Délka jednotlivých rozhovorů se pohybovala přibližně mezi 35 až 45 minutami a byly zaznamenávány formou písemných poznámek.

Respondenti byli vybíráni cíleně na základě jejich odborné praxe v oblasti služební kynologie. Podmínkou zařazení do šetření byla praxe v délce minimálně pěti let a přímá zkušenost s výcvikem nebo vedením služebního psa v terénu. Oslovení proběhlo prostřednictvím osobních kontaktů a doporučení z praxe. Celkem se výzkumu zúčastnili čtyři respondenti. Pro zachování anonymity nejsou v práci uváděna jejich jména ani konkrétní pracoviště. Respondenti jsou označeni jako R1 až R4. Základní charakteristika respondentů je uvedena v tabulce č. 1.

Cílem kvalitativního šetření bylo zjistit, jakým způsobem prostředí ovlivňuje výcvik a výkon služebních psů, které situace jsou pro psy považovány za nejnáročnější a jaké postupy se v praxi využívají k jejich adaptaci na různé typy prostředí. Získaná data slouží jako podklad pro následnou diskuzi a porovnání s teoretickými poznatky uvedenými v předchozích kapitolách práce.

---

⁷⁶ MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2006. 332 s. ISBN 978-80-247-1362-5.
NOVÝ, Karel. *Kynologická příručka*. Praha: Naše vojsko, 1995, s 154 – 160.

Získaná data byla zpracována pomocí kvalitativní analýzy. Odpovědi respondentů byly opakovaně přečteny a následně tříděny do tematických okruhů podle obsahu. Pozornost byla věnována zejména opakujícím se motivům, shodným zkušenostem a rozdílům v přístupech jednotlivých kynologů. Při zpracování odpovědí byly jednotlivé výroky respondentů označeny podle tematické shody a následně seskupeny do kategorií, které jsou přehledně uvedeny v tabulce č. 2.

Tento postup umožnil systematické porovnání jednotlivých výpovědí a identifikaci společných vzorců zkušeností respondentů.

Jednalo se především o vliv prostředí na výkon psa, psychickou odolnost, roli psovoda a rozdíly mezi výcvikem na cvičišti a prací v reálném terénu. Z odpovědí respondentů vyplynulo, že prostředí představuje jeden z klíčových faktorů ovlivňujících výkon služebního psa. Všichni respondenti se shodovali na tom, že pes musí být během výcviku postupně vystavován různým typům prostředí a rušivým podnětům. Pokud je výcvik prováděn pouze v kontrolovaných podmínkách cvičiště, může pes v reálném nasazení reagovat odlišně a jeho výkon nemusí být stabilní.

Respondenti zároveň upozorňovali na rozdíly mezi jednotlivými typy prostředí. Nejčastěji byl jako nejnáročnější označován městský prostor. V městském prostředí je pes vystaven velkému množství podnětů, jako je hluk, pohyb lidí, doprava nebo nepředvídatelné situace. Tyto faktory mohou výrazně ovlivnit jeho schopnost soustředit se na plnění úkolu. Z tohoto důvodu respondenti považují za důležité, aby byl výcvik pravidelně prováděn také v reálném městském prostředí.

Dalším významným tématem byla psychická odolnost služebního psa. Respondenti uváděli, že pes musí být schopen pracovat i v situacích s vysokou mírou stresu, například při zásazích v davu lidí, během veřejných akcí nebo v podmínkách zvýšeného hluku a chaosu. Pokud pes není na podobné situace postupně připravován, může podle respondentů docházet ke zhoršení koncentrace nebo k nejistotě při plnění úkolů.

Významnou roli v práci služebního psa podle respondentů hraje také psovod. Všichni dotazovaní zdůrazňovali, že pes velmi citlivě reaguje na chování svého psovoda. Zkušený a klidný psovod může podle respondentů výrazně přispět k tomu, že pes zvládne náročnou situaci bez výraznějších problémů. Naopak nejistota nebo špatná komunikace mezi psovodem a psem může negativně ovlivnit výkon psa v terénu.

Respondenti rovněž poukazovali na rozdíly mezi výcvikem na cvičišti a prací v reálném prostředí. Zatímco na cvičišti jsou podmínky zpravidla kontrolované a předvídatelné, v reálném nasazení se pes může setkat s řadou neočekávaných podnětů. Z tohoto důvodu respondenti doporučovali zařazovat do výcviku co nejvíce situací, které se podobají skutečnému výkonu služby.

V rozhovorech se také objevovalo téma využívání moderních technologií při výcviku služebních psů. Respondenti zmiňovali zejména využití GPS systémů, kamer nebo různých sledovacích zařízení, která mohou pomoci při monitorování pohybu psa a vyhodnocování jeho práce během výcviku. Současně však zdůrazňovali, že tyto technologie mohou sloužit pouze jako doplňkový nástroj a nemohou nahradit zkušenosti psovoda ani kvalitní výcvik psa.

Tento postup odpovídá principům kvalitativního výzkumu zaměřeného na interpretaci významů a zkušeností účastníků výzkumu.

6.1 Vliv prostředí na výkon služebního psa

Všichni respondenti se shodli na tom, že prostředí má zásadní vliv na chování i výkon služebního psa. Nejčastěji bylo uváděno, že pes reaguje odlišně na cvičišti a v reálných podmínkách výkonu služby. Zatímco v kontrolovaném prostředí je jeho chování klidnější a předvídatelnější, v městském prostoru nebo při skutečných zásazích dochází k vyšší zátěži a kolísání výkonu.

Z výpovědí všech respondentů vyplývá, že prostředí představuje zásadní faktor ovlivňující výkon služebního psa. R1 a R2 zdůrazňovali především náročnost městského prostředí a veřejných akcí, kde je pes vystaven hluku, davům osob a nepředvídatelným situacím. R3 poukazoval na specifika vojenského nasazení, kde pes pracuje v terénu, často za zhoršených podmínek a pod stresem. R4 označil městské prostředí za „chaos“, ve kterém musí pes zůstat klidný a soustředěný.

Respondenti uváděli, že hluk, pohyb osob, pachové stopy a nepřehlednost prostředí mohou psa rozptylovat a zvyšovat jeho stres. Právě kombinace více podnětů byla označována za největší problém. V praxi se tak potvrzuje, že pes musí být systematicky připravován v různých typech prostředí, jinak není schopen dlouhodobě pracovat spolehlivě.

Respondent R1 uvedl: „Na cvičišti je pes jistý, ví, co přijde. Jakmile je ale mezi lidmi a do toho začne hluk, je to úplně jiná situace.“ Podobně respondent R3 konstatoval, že největší rozdíl nastává při prvním přechodu z kontrolovaného prostředí do reálného městského prostoru, kde pes reaguje citlivěji na náhlé podněty. Tyto výroky potvrzují, že samotné zvládnutí cviků na cvičišti nezaručuje stabilní výkon v reálných podmínkách.

Respondenti shodně uváděli, že změna prostředí často vede k dočasnému snížení výkonu psa, zejména v počáteční fázi adaptace. Například respondent R2 popsal situace, kdy pes bez problémů pracoval na cvičišti, avšak v městském prostředí ztrácel soustředění vlivem hluku a pohybu osob. Podobné zkušenosti uváděl i respondent R4, který zdůraznil nutnost pravidelného zařazování různých prostředí do výcviku.

Jak je patrné z tabulky č. 2, všichni respondenti označili prostředí jako klíčový faktor ovlivňující výkon psa, přičemž největší zátěž představuje hluk, davy lidí a stresové situace.

Výpovědi respondentů zároveň ukazují, že vliv prostředí se neprojevuje pouze okamžitým poklesem soustředění, ale také změnou celkového chování psa. Respondent R1 uvedl, že někteří psi v městském prostředí reagují zvýšenou ostražitostí, zatímco jiní mohou působit nejistěji a vyžadují intenzivnější vedení psovodem. R3 doplnil, že rozdíly

mezi jednotlivými psy jsou výrazné a že nelze uplatňovat jednotný postup bez ohledu na individuální temperament.

Z rozhovorů také vyplynulo, že prostředí ovlivňuje nejen samotného psa, ale i dynamiku spolupráce mezi psem a psovodem. V neznámém prostoru je pes citlivější na neverbální signály a celkový postoj psovoda. Pokud psovod působí klidně a rozhodně, pes se rychleji adaptuje. V opačném případě může docházet ke zvýšené nejistotě a kolísání výkonu.

Tyto poznatky ukazují, že vliv prostředí nelze redukovat pouze na množství podnětů, ale je nutné jej chápat komplexně – jako souhru vnějších faktorů, individuálních vlastností psa a způsobu vedení ze strany psovoda.

6.2 Náročnost městského a kombinovaného prostředí

Městské prostředí bylo respondenty označeno jako nejnáročnější oblast výkonu služby. Mezi hlavní problémy patří vysoká koncentrace osob, dopravní ruch, neustálý hluk a nepředvídatelné situace. Psi jsou zde vystaveni velkému množství rušivých podnětů, které mohou negativně ovlivnit jejich soustředění.

Zvláštní pozornost byla věnována tzv. kombinovanému prostředí, tedy reálným zásahům při veřejných akcích, demonstracích nebo krizových situacích. Respondenti uváděli, že právě zde dochází k největšímu psychickému zatížení psa. Kombinace hluku, emocí lidí, rychlého pohybu a stresu představuje výrazně vyšší zátěž než běžný výcvik.

Respondent R2 popsal konkrétní situaci z veřejné akce, kdy pes musel reagovat na agresivní chování osoby v přítomnosti hlučného davu. Uvedl, že pes byl schopen zákrok provést, avšak bylo patrné zvýšené napětí a vyšší potřeba vedení ze strany psovoda. Respondent R4 doplnil, že psi bez pravidelného výcviku přímo v městském prostředí mají tendenci více reagovat na okolní podněty a ztrácet koncentraci na primární úkol.

Respondent R1 uvedl, že právě kombinace více rušivých podnětů současně představuje pro psa největší zátěž, a to zejména při veřejných akcích nebo demonstracích. Respondent R3 doplnil, že psi, kteří nejsou systematicky připravováni na práci v davu, často vykazují nejistotu nebo zpožděné reakce při zákrocích.

Kombinované prostředí, kde se současně objevuje hluk, pohyb osob, pachové stopy a stresová situace zásahu, bylo respondenty označeno za jeden z nejnáročnějších typů nasazení.

Jak vyplývá z tabulky č. 2, všichni respondenti se shodli, že bez pravidelného výcviku přímo v těchto podmínkách není možné psa spolehlivě připravit na reálný výkon služby.

6.3 Psychická odolnost psa v praxi

Psychická stabilita byla označena jako jeden z nejdůležitějších předpokladů úspěšného nasazení služebního psa. Respondenti opakovaně uváděli, že technicky dobře vycvičený pes může v reálném prostředí selhávat, pokud není dostatečně odolný vůči stresu.

Všichni respondenti zdůrazňovali, že psychická stabilita se neprojevuje pouze při samotném zákroku, ale zejména při dlouhodobé práci v zatěžujících podmínkách. Respondent R1 uvedl, že „pes může zvládnout jednu náročnou situaci, ale pokud je těch podnětů moc a dlouhodobě, projeví se to na jeho výkonu“.

Na základě výpovědí respondentů lze interpretovat, že psychická odolnost psa není neměnnou vlastností, ale schopností rozvíjenou výcvikem.

Mezi nejčastější projevy nedostatečné adaptace patřilo snížení koncentrace, zbrklé reakce, nejistota nebo zvýšená nervozita. Psi, kteří byli postupně vystavováni stresovým podnětům již během výcviku, zvládali reálné zásahy výrazně lépe.

Respondent R4 upozornil, že psychická nepohoda psa se často projeví nejen poklesem výkonu, ale i změnou chování, například zvýšenou nervozitou nebo neochotou

pracovat. Podle respondenta R1 je budování psychické odolnosti dlouhodobý proces, který vyžaduje postupné zvyšování zátěže a dostatečný prostor pro regeneraci.

Respondenti se shodli, že psychická odolnost se nedá „naučit rychle“, ale musí být budována dlouhodobě a systematicky prostřednictvím různorodého výcviku.

Respondenti se shodli, že psychická odolnost není vrozenou vlastností v absolutním smyslu, ale schopností, kterou lze cíleně rozvíjet. R1 uvedl, že i pes s velmi dobrými předpoklady může při nevhodně vedeném výcviku ztratit jistotu a motivaci. Naopak postupná výstava stresovým podnětům vede k vyšší stabilitě a vyrovnanosti.

Zajímavým zjištěním bylo také to, že respondenti nevnímali stres výhradně negativně. Mírná míra stresu je podle nich přirozenou součástí výkonu služby a může psa aktivovat k vyššímu soustředění. Problémem se stává až dlouhodobé přetížení bez dostatečné regenerace.

Významnou roli v práci služebního psa podle všech respondentů hraje psovod. R1 a R2 zdůrazňovali schopnost psovoda správně motivovat a vést psa. R3 poukázal na nutnost souladu mezi psem a handlerem, zejména v náročných situacích. R4 uvedl, že pes velmi citlivě vnímá nejistotu nebo nervozitu psovoda, což může ovlivnit jeho výkon.

Psychická odolnost byla respondenty označena za faktor, který rozhoduje o dlouhodobé využitelnosti psa ve službě. Pes, který není schopen zvládat opakovanou zátěž, bývá ze služby vyřazen dříve.

6.4 Role psovoda při zvládnání náročných situací

Významnou roli v práci služebního psa hraje samotný psovod. Všichni respondenti upozorňovali na to, že pes velmi citlivě vnímá chování svého psovoda a reaguje na jeho klid či nervozitu.

Zkušený psovod dokáže psa uklidnit, správně vést a pomoci mu zvládnout stresovou situaci. Naopak nejistota nebo stres psovoda se často negativně promítají do chování psa. V praxi se tak potvrzuje, že úspěšnost zásahu není dána pouze výcvikem psa, ale kvalitou celé dvojice pes – psovod.

Respondenti uváděli, že pes velmi citlivě reaguje na chování svého psovoda v krizových situacích. Respondent R2 popsal případy, kdy klidný přístup psovoda pomohl psovi zvládnout stresovou situaci bez ztráty soustředění. Naopak nejistota psovoda podle respondentů často vede ke zvýšené nervozitě psa.

Respondenti zmiňovali, že dlouhodobá spolupráce a vzájemná důvěra výrazně zvyšují spolehlivost výkonu služby.

Respondenti zdůrazňovali, že zkušenost psovoda se promítá do celkového projevu psa. R3 uvedl, že mladí psovodi často přenášejí vlastní nejistotu na psa, což může vést ke kolísání výkonu v náročných situacích. Naopak vyrovnaný a zkušený psovod dokáže psa stabilizovat i při vysoké míře vnějšího tlaku.

Bylo rovněž zmíněno, že dlouhodobá spolupráce jedné dvojice přináší vyšší míru sešranosti. Pes lépe reaguje na specifický způsob vedení a dokáže předvídat reakce psovoda. Tento faktor byl označen za významný zejména při zásazích, kde je nutná rychlá reakce bez zbytečného váhání.

R1 – simulace města

R2 – mock-up (simulovaná) demonstrace

R3 – přechod z kontrolovaného prostředí do chaosu

R4 – trénink musí být opakován znovu a znovu v reálných podmínkách

Respondenti rovněž poukazovali na rozdíly mezi kontrolovaným prostředím výcviku a reálným terénem. R1 a R2 popisovali využívání simulací napodobujících demonstrace, při nichž je pes vystaven hluku a pohybu davu. R3 uvedl, že výcvik musí postupně přecházet z kontrolovaného prostředí do náročnějších podmínek. R4 zdůraznil nutnost opakovaného tréninku v prostředí, které odpovídá skutečnému nasazení.

6.5 Rozdíly mezi výcvikem na cvičišti a reálným nasazením

Většina respondentů poukazovala na výrazné rozdíly mezi chováním psa v kontrolovaném prostředí a při skutečných zásazích. Na cvičišti je pes klidnější, lépe reaguje na povely a vykazuje stabilní výkon. V reálném terénu však dochází k větším výkyvům, zejména v prostředí s vysokou mírou podnětů. Tyto rozdíly potvrzují nutnost pravidelného zařazování reálných situací do výcviku.

Respondent R3 uvedl, že na cvičišti je pes zvyklý na opakující se situace a známé prostředí, což vytváří pocit jistoty. V reálném terénu však dochází k neustálým změnám podnětů, které kladou vyšší nároky na schopnost psa přizpůsobit se. Podobné zkušenosti sdílel i respondent R1, který zdůraznil nutnost tréninku přímo v reálných podmínkách.

Jak vyplývá z tabulky č. 2, většina respondentů vnímá rozdíly mezi cvičišťem a terénem jako výrazné a považuje je za jeden z hlavních problémů přípravy služebních psů.

Respondenti se shodli, že výkon psa na cvičišti může vytvářet falešný dojem připravenosti. R2 uvedl, že někteří psi působí při modelových situacích velmi jistě, avšak při prvním skutečném zásahu dochází ke změně chování. Tento rozdíl je podle respondentů způsoben absencí reálného stresového faktoru během simulovaného výcviku.

Z toho vyplývá, že samotné splnění výcvikových zkoušek nemusí být dostatečným ukazatelem skutečné připravenosti psa. Rozhodující je schopnost přenést naučené dovednosti do proměnlivých podmínek terénu.

6.6 Využití technologií ve výcviku

Všichni respondenti rovněž zmiňovali rostoucí význam moderních technologií při výcviku služebních psů. Nejčastěji bylo uváděno využívání GPS systémů pro sledování pohybu psa v terénu, zejména při pátracích akcích a výcviku v rozsáhlejších oblastech. Respondent R2 uvedl, že tyto technologie umožňují lepší vyhodnocení práce psa a efektivnější plánování výcviku.

Technologie umožňují lepší vyhodnocení výkonu psa a přizpůsobení výcviku jeho individuálním schopnostem. Většina respondentů považuje tyto nástroje za přínosné, zejména při práci v rozsáhlém terénu nebo při záchranných operacích.

R1 – mluví o GPS, senzorech, video-analýze

R2 – mluví o GPS a kamerách

R3 – mluví o GPS, senzorech, sledovacích zařízeních, analýze výkonu

R4 – mluví o GPS a sledovacích zařízeních

Všichni respondenti zmiňovali rostoucí význam moderních technologií ve výcviku služebních psů. Nejčastěji uváděli využití GPS systémů, senzorů nebo kamerových záznamů pro monitorování pohybu psa a zpětnou analýzu jeho práce. Současně se shodovali na tom, že technologie mohou výcvik zefektivnit, avšak nemohou nahradit kvalitní přípravu psa ani zkušenost psovoda.

7 DISKUZE

Na základě výše uvedených zjištění lze konstatovat, že výsledky kvalitativního šetření potvrzují teoretická východiska uvedená v kapitolách zaměřených na výcvik služebních psů a vliv prostředí na jejich výkon.

Diskuze je vedena ve vztahu k hlavnímu cíli bakalářské práce, kterým bylo zhodnotit vliv prostředí na výcvik a výkon služebních psů se zaměřením na ochranu veřejného pořádku. Výsledky kvalitativního šetření jsou posuzovány v návaznosti na teoretická východiska práce a konfrontovány s praktickými zkušenostmi kynologů z praxe.

Získaná data potvrzují, že prostředí představuje jeden z klíčových faktorů ovlivňujících připravenost služebního psa na reálné nasazení. Zároveň se ale ukazuje, že jeho vliv je v praxi vždy spojen i s dalšími faktory, zejména se zkušeností psovoda a psychickou odolností psa.

Respondenti se shodovali na tom, že výcvik realizovaný výhradně v kontrolovaných podmínkách cvičiště neposkytuje dostatečnou přípravu na situace, se kterými se pes setkává při výkonu služby ve veřejném prostoru. Tento poznatek odpovídá závěrům odborné literatury, která upozorňuje na omezenou přenositelnost naučených dovedností mezi rozdílnými typy prostředí.^{77 78}

V rozhovorech byl však tento aspekt popisován konkrétně na situacích z praxe, například při zásazích v rušném městském prostředí, kde pes musí reagovat na hluk, pohyb většího množství osob a nepředvídatelné podněty.

Toto zjištění má zásadní význam zejména pro praxi ochrany veřejného pořádku, kde dochází k častým a nepředvídatelným změnám prostředí. Pokud není pes systematicky připravován na kombinaci rušivých podnětů, může docházet ke kolísání

---

⁷⁷ NOVÝ, Karel. *Kynologická příručka*. Praha: Naše vojsko, 1995, s. 31 – 34.

⁷⁸ ŠEBKOVÁ, Naděžda. *Kynologie*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2008, s. 41 – 47.

výkonu a snížení spolehlivosti při zákroku. Výsledky šetření tak podporují požadavek odborných zdrojů na zařazování různých typů prostředí přímo do výcviku.^{79 80}

Za nejvíce zatěžující bylo opakovaně označováno městské a kombinované prostředí. Kombinace hluku, pohybu osob, dopravního ruchu, pachových stop a nepředvídatelných situací vytváří podmínky, které kladou vysoké nároky na soustředění a psychickou stabilitu psa. Z hlediska cíle práce lze konstatovat, že právě městské prostředí má nejvýraznější vliv na výkon služebních psů při ochraně veřejného pořádku. Tento závěr koresponduje s poznatkami o specifikách služební kynologie ve veřejném prostoru.⁸¹

Významným tématem, které se objevovalo napříč rozhovory, byla psychická odolnost psa. Výsledky výzkumu ukazují, že technická úroveň výcviku sama o sobě nezaručuje spolehlivý výkon v reálném prostředí. Psi, kteří nejsou systematicky vystavováni zátěžovým podnětům, mohou selhávat i v situacích, které na cvičišti zvládají bez obtíží. Tento poznatek potvrzuje nutnost dlouhodobé a postupné adaptace psa na stresové podmínky.

Lze tedy konstatovat, že psychická odolnost představuje faktor, který významně ovlivňuje dlouhodobou využitelnost služebního psa. Nedostatečně rozvinutá adaptace může vést nejen ke snížení výkonu, ale i k předčasnému vyřazení psa ze služby, což je z hlediska organizace bezpečnostních složek nežádoucí.

Diskutovaným faktorem byla rovněž role psovoda. Respondenti upozorňovali na skutečnost, že chování psa je v náročných situacích výrazně ovlivněno jistotou, klidem a zkušenostmi psovoda. Z tohoto pohledu je výcvik služebních psů nutné vnímat jako přípravu celé pracovní dvojice. Výsledky šetření potvrzují, že nedostatečná připravenost psovoda může negativně ovlivnit výkon psa, a to i v případě jeho dobré technické úrovně. Z tohoto pohledu je nezbytné vnímat výcvik jako proces, který zahrnuje nejen technickou

---

⁷⁹ HARTL, Karel. *Výchova a výcvik psa: služební a pracovní plemena*. Praha: Naše vojsko, 2022, s. 118 - 124.

⁸⁰ SVOBODA, Jan. *Služební kynologie*. Praha: Naše vojsko, 2016, 66 – 72.

⁸¹ SVOBODA, Jan. *Služební kynologie*. Praha, s. 66 – 72.

přípravu psa, ale i systematickou přípravu psovoda na zvládnání stresových situací. Kvalita souhry pracovní dvojice se ukazuje jako rozhodující faktor při reálném nasazení.

Z metodického hlediska je vhodné zdůraznit, že adaptace psa na prostředí není jednorázovým procesem. Jedná se o dlouhodobou činnost, která musí pokračovat i po zařazení psa do služby. Bez pravidelného kontaktu s reálným prostředím může docházet ke ztrátě jistoty a ke snížení výkonu, což je v oblasti ochrany veřejného pořádku nežádoucí.

Rozdíly mezi výkonem psa na cvičišti a v reálném terénu potvrzují potřebu systematického ověřování připravenosti mimo standardní výcvikové prostředí. Teoretická část práce tento přístup popisuje jako nezbytný pro rozvoj adaptačních schopností psa, což bylo nyní potvrzeno i prostřednictvím praktických zkušeností respondentů.

Z hlediska vedlejšího cíle práce lze konstatovat, že výsledky kvalitativního šetření vytvářejí prostor pro formulaci praktických doporučení. Zjištění respondentů ukazují, že úprava výcvikových postupů s ohledem na prostředí může přispět ke zvýšení spolehlivosti služebních psů a k jejich lepší dlouhodobé připravenosti.

Z metodologického hlediska je nutné uvést, že výzkum byl realizován formou kvalitativního šetření s omezeným počtem respondentů. Výsledky proto nelze zobecnit na celou populaci kynologů. Přesto poskytují relevantní vhled do praxe a umožňují hlubší porozumění zkoumané problematice, což je v souladu s principy kvalitativního výzkumu.

Výsledky kvalitativního šetření jednoznačně potvrzují teoretická východiska uvedená v kapitolách zaměřených na výcvik služebních psů a vliv prostředí na jejich výkon. Z odpovědí respondentů vyplynulo, že prostředí představuje jeden z nejzásadnějších faktorů ovlivňujících spolehlivost psa při výkonu služby. Tento poznatek odpovídá odborným zdrojům, které zdůrazňují nutnost systematické adaptace psa na různé typy prostředí a na kombinaci rušivých podnětů.

Respondenti shodně označovali městské a kombinované prostředí za nejnáročnější, zejména kvůli hluku, vysoké koncentraci osob a nepředvídatelným situacím. Tyto zkušenosti přímo navazují na teoretickou část práce, kde bylo uvedeno, že právě souběh více stresových podnětů představuje největší zátěž pro psychickou stabilitu služebního psa. V praxi se tak potvrzuje, že výcvik zaměřený pouze na cvičební prostory není dostačující pro přípravu na reálné zásahy.

Významným tématem, které se objevovalo ve všech rozhovorech, byla psychická odolnost psa. Tento aspekt byl v teoretické části popsán jako klíčový předpoklad dlouhodobé využitelnosti služebního psa. Respondenti potvrdili, že psi bez postupné adaptace na stresové podněty vykazují nižší schopnost soustředění a vyšší riziko selhání v reálných podmínkách.

Důležitou roli sehrává také psovod, jehož klid a zkušenosti významně ovlivňují chování psa v náročných situacích. Tento poznatek koresponduje s teoretickými východisky, která zdůrazňují vztah mezi psem a psovodem jako základ efektivního výcviku. V praxi se ukazuje, že kvalitně připravená dvojice je schopna zvládat i vysoce stresové zásahové situace.

Rozdíly mezi výkonem psa na cvičišti a v reálném terénu, na které respondenti opakovaně upozorňovali, potvrzují potřebu systematického zařazování různých typů prostředí do výcviku. Teoretická část práce tento přístup popisuje jako nezbytný pro rozvoj adaptačních schopností psa, což se nyní potvrdilo i prostřednictvím praktických zkušeností kynologů.

Získané výsledky zároveň ukazují, že vliv prostředí na výcvik služebních psů nelze hodnotit samostatně, ale vždy v souvislosti s dalšími faktory, které se ve výpovědích respondentů opakovaně objevovaly. Respondenti shodně uváděli, že samotné prostředí nepůsobí izolovaně, ale jeho vliv se projevuje zejména ve spojení s psychickou odolností psa, zkušenostmi psovoda a způsobem vedení výcviku. Z rozhovorů vyplynulo, že stejné prostředí může být pro jednotlivé psy rozdílně náročné právě v závislosti na jejich předchozí zkušenosti a úrovni adaptace na rušivé podněty.

Výpovědi respondentů dále poukazují na rozdíl mezi výcvikem realizovaným na cvičišti a výkonem služby v reálném prostředí. Zatímco výcvikové podmínky umožňují postupné upevňování naučených dovedností, reálné nasazení přináší vyšší míru nepředvídatelnosti, která podle respondentů představuje jednu z hlavních zátěžových situací pro psa i psovoda. Respondenti zdůrazňovali zejména vliv hluku, pohybu osob a nečekaných podnětů, které mohou ovlivnit soustředění psa a jeho schopnost správně reagovat na povely.

Na základě získaných odpovědí lze konstatovat, že efektivita výcviku není určena pouze technickým zvládnutím jednotlivých cviků, ale především schopností psa přenášet naučené chování do různých typů prostředí. Významnou roli přitom sehrává psovod, který podle respondentů ovlivňuje jistotu psa a jeho reakce v náročných situacích. Výsledky výzkumu tak potvrzují, že systematické seznamování psa s reálnými podmínkami představuje důležitý předpoklad dlouhodobé spolehlivosti služebního psa při ochraně veřejného pořádku.

7.1 Limity výzkumu

Při interpretaci získaných výsledků je současně nutné zohlednit omezení realizovaného výzkumu. Výzkum byl založen na kvalitativním přístupu a na rozhovorech s omezeným počtem respondentů, kteří byli vybráni cíleně na základě jejich odborné praxe v oblasti služební kynologie. Z tohoto důvodu nelze výsledky zobecňovat na všechny složky využívající služební psy, ale je vhodné je chápat především jako hlubší vhled do zkušeností konkrétních odborníků působících v praxi.

Dalším omezením může být skutečnost, že získaná data vycházejí ze subjektivních zkušeností respondentů, které jsou ovlivněny jejich osobní praxí, typem nasazení i individuálním přístupem k výcviku psů. Přestože právě tato zkušenost představuje hlavní přínos kvalitativního výzkumu, je nutné počítat s tím, že jednotlivé

názory mohou reflektovat specifické podmínky výkonu služby a nemusí být totožné v jiných organizačních nebo geografických podmínkách.

Určité omezení představuje také nemožnost přímého pozorování výcviku nebo služebního nasazení psů, kdy byly informace získávány výhradně prostřednictvím rozhovorů. Výsledky práce vycházejí ze zkušeností oslovených kynologů a zachycují jejich pohled na vliv prostředí ve výcviku služebních psů. Cílem práce nebylo statistické zobecnění výsledků, ale porozumění souvislostem mezi prostředím a výcvikem v podmínkách odborné praxe. Proto je využitý vzorek dostačující.

Výsledky proto vycházejí především ze zkušeností oslovených kynologů a nelze je vztahovat na všechny případy služební kynologie.

8 DOPORUČENÍ PRO PRAXI

Na základě teoretických poznatků a výsledků kvalitativního šetření lze formulovat následující doporučení, která mohou přispět ke zkvalitnění výcviku služebních psů se zaměřením na ochranu veřejného pořádku. Doporučení vycházejí nejen z odborné literatury, ale především ze zkušeností respondentů uvedených v kapitole 6. Výsledky práce ukazují, že vliv prostředí nelze při přípravě psa opomíjet a že některé náročné situace nelze dostatečně simulovat pouze v rámci výcviku na cvičišti.

Za přínosné lze považovat systematické rozšíření výcviku do reálného prostředí, zejména do městských oblastí, kde jsou služební psi nejčastěji nasazováni. Pravidelný výcvik v ulicích, na veřejných prostranstvích nebo při akcích s vyšší koncentrací osob umožňuje psům postupně se adaptovat na zátěžové podněty. Zkušenosti respondentů zároveň ukazují, že pes připravovaný pouze v kontrolovaném prostředí může při reálném zásahu reagovat nejistě. Výcvik v reálných podmínkách proto snižuje riziko selhání při výkonu služby.

Dále je vhodné věnovat zvýšenou pozornost psychické pohodě psa. Výcvik by neměl být zaměřen pouze na technické dovednosti, ale také na postupné budování odolnosti vůči stresu. Respondenti opakovaně uváděli, že nedostatečná adaptace na zátěž vede ke zhoršení koncentrace psa a ke snížení jeho jistoty při práci. Kynolog by měl být schopen rozpoznat signály přetížení nebo únavy a podle toho upravit intenzitu výcviku. Vyvážený poměr práce a regenerace je v tomto ohledu zásadní.

Jako doplňkový nástroj výcviku se jeví využití moderních technologií, například GPS systémů nebo monitorovacích zařízení, ať už kamer nebo stresu. Respondenti uváděli jejich přínos zejména při práci v terénu a při pátracích akcích. Technologie umožňují lépe sledovat pohyb psa a následně vyhodnotit jeho práci. Současně však respondenti zdůrazňovali, že technologie nemohou nahradit kvalitní výcvik ani zkušenost psovoda. Slouží tedy pouze jako podpůrný nástroj.

V neposlední řadě je nutné zdůraznit význam role psovoda. Výcvik by měl být zaměřen nejen na psa, ale i na rozvoj odborných a psychických dovedností psovoda. Respondenti se shodovali, že pes velmi citlivě reaguje na chování svého psovoda. Klidné a jisté vedení pomáhá psovi zvládat i stresové situace. Společný výcvik psa a psovoda jako funkční pracovní dvojice představuje důležitý předpoklad úspěšného zvládnání úkolů při ochraně veřejného pořádku.

8.1 Doporučení pro realizaci výcviku v různých typech prostředí

Z výsledků rozhovorů vyplývá, že prostředí hraje při výcviku služebních psů zásadní roli. Respondenti uváděli, že psi postupně seznamovaní s různými typy prostředí zvládají reálné nasazení jistěji a reagují klidněji. Adaptace na prostředí by proto měla být součástí výcviku již od jeho raných fází.

Výcvik by neměl probíhat pouze na cvičišti. Vhodné je postupně zařazovat prostředí odpovídající skutečnému výkonu služby. Jedná se zejména o městské prostředí, veřejná prostranství nebo situace s vyšší hladinou hluku. Pes si tak zvyká na podněty, které se při zásahu běžně objevují.

Respondenti zároveň upozorňovali, že zatížení musí odpovídat schopnostem konkrétního psa. Příliš rychlé zvyšování náročnosti může vést ke stresu nebo ztrátě jistoty při práci. Postupné navyšování obtížnosti se proto jeví jako vhodnější přístup podporující dlouhodobou stabilitu výkonu služebního psa.

8.2 Doporučení pro práci psovoda

Z rozhovorů vyplynulo, že významnou roli při zvládnání různých typů prostředí nehraje pouze úroveň výcviku psa, ale také přístup psovoda. Respondenti opakovaně uváděli, že pes velmi citlivě reaguje na chování a jistotu svého psovoda. Klidné a čitelné vedení pomáhá psovi lépe zvládat stresové situace.

Psovod by měl během výcviku i výkonu služby sledovat reakce psa a včas rozpoznat známky nejistoty nebo přetížení. Včasná úprava situace může zabránit vzniku nežádoucích reakcí, které by se mohly projevit při služebním nasazení.

Respondenti zároveň zdůrazňovali význam dlouhodobé spolupráce stejné dvojice. Stabilní vztah mezi psem a psovodem posiluje důvěru a umožňuje psovi lépe se orientovat i v nepředvídatelném prostředí. Souhra psovoda a psa se tak ukazuje jako jeden z klíčových faktorů spolehlivého výkonu služby.

8.3 Doporučení pro organizaci výcviku

Na základě získaných výsledků je možné doporučit, aby výcvik služebních psů nebyl zaměřen pouze na plnění jednotlivých cviků, ale více reflektoval podmínky reálného výkonu služby. Respondenti uváděli, že rozdíl mezi cvičištem a skutečným nasazením bývá pro psa výrazný, pokud se s podobným prostředím během výcviku setkává jen omezeně.

Vhodné je proto pravidelně zařazovat výcvik mimo standardní výcvikové prostory. Jedná se například o veřejná prostranství, městské prostředí nebo místa s vyšším výskytem osob. Pes si tak postupně vytváří zkušenost s prostředím, ve kterém bude následně vykonávat službu.

Z rozhovorů zároveň vyplynulo, že důležitá je návaznost jednotlivých fází výcviku. Postupné zvyšování náročnosti a pravidelné opakování situací z praxe přispívá k vyšší stabilitě výkonu služebního psa a ke snížení rizika selhání v reálném zásahu.

Výsledky práce ukazují, že výcvik služebního psa musí dlouhodobě reagovat na podmínky praxe. Prostředí se neustále mění a klade na psa nové nároky. Proto je důležité pravidelně vyhodnocovat zkušenosti ze služby a promítat je zpět do výcviku. Propojení teorie, zkušeností psovodů a reálných situací může přispět ke stabilnějšímu výkonu psa a bezpečnějším zásahům při ochraně veřejného pořádku.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit vliv prostředí na výcvik a výkon služebních psů se zaměřením na ochranu veřejného pořádku. Tento cíl byl naplněn prostřednictvím zpracování teoretických poznatků a následného kvalitativního šetření realizovaného formou strukturovaných rozhovorů s kynology z praxe.

Na základě provedeného výzkumu lze konstatovat, že prostředí má zásadní vliv na připravenost služebních psů k reálnému nasazení. Výsledky práce potvrzují, že výcvik vedený výhradně v kontrolovaných podmínkách není dostatečný a že systematické zařazování reálného prostředí představuje klíčový prvek přípravy psa na výkon služby. Největší zátěž pro psy představuje kombinované a městské prostředí, kde dochází k souběhu hluku, pohybu osob, stresových podnětů a nepředvídatelných situací.

Zjištění dále ukazují, že vliv prostředí nelze vnímat izolovaně. Prostředí působí ve vzájemné souvislosti s psychickou odolností psa, zkušenostmi psovoda a způsobem vedení výcviku. Tyto faktory se navzájem ovlivňují a společně určují úroveň spolehlivosti a dlouhodobé připravenosti služebních psů. Výzkum potvrdil, že technická úroveň výcviku sama o sobě nestačí, pokud není doplněna systematickou adaptací na stresové podmínky.

Vedlejší cíl práce, kterým bylo navrhnout doporučení pro praxi, byl naplněn formulací opatření vycházejících z kombinace teoretických poznatků a zkušeností respondentů. Tato doporučení mohou přispět ke zkvalitnění výcviku a k lepší připravenosti služebních psů i jejich psovodů při ochraně veřejného pořádku.

Výsledky práce zároveň potvrzují, že problematika vlivu prostředí na výcvik služebních psů zůstává aktuálním tématem. Další výzkum by se mohl zaměřit například na dlouhodobé sledování adaptace psů na různé typy prostředí nebo na využití moderních technologií při hodnocení zátěže psa v průběhu výcviku i služby.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

ARCE, José. *Týmová spolupráce mezi člověkem a psem: praktická příručka*. Praha: Euromedia, 2017. 160 s. ISBN 978-80-7549-290-6.

EIS, Vilém. *Pachové práce služebních psů*. Praha: Naše vojsko, 2018. 153 s. ISBN 978-80-206-1705-7.

GERRITSEN, Resi; HAAK, Ruud; PRINS, Simon. *K9 Behavior Basics: A Manual for Proven Success in Operational Service Dog Training*. Dog Training Press, 2013. 254 s. ISBN 9781550594515.

HARTL, Karel. *Výchova a výcvik psa: služební a pracovní plemena*. Praha: Naše vojsko, 2022. 304 s. ISBN 978-80-206-1396-7.

KOLEKTIV ODBORNÍKŮ – KYNOLOGŮ. *Speciální výcviky psů*. Praha: Naše vojsko, 2021. ISBN 978-80-206-1930-3.

MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2006. 332 s. ISBN 978-80-247-1362-5.

NOVÝ, Karel. *Kynologická příručka*. Praha: Naše vojsko, 1995. 159 s. ISBN 80-206-0503-7.

PRINS, Simon. *Moderní výcvik psů*. Praha: Plot, 2024. 319 s. ISBN 978-80-7428-468-7.

RULC, Jiří. *Dějiny služební kynologie: historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Praha: CanisTR, 2010. 416 s. ISBN 978-80-904210-3-5.

RULC, Jiří; ŠTAUDINGER, Juraj; NEVOLNÝ, Peter. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR, 2014. 764 s. ISBN 978-80-904210-8-0.

STRAUS, Jiří; KLOUBEK, Martin. *Kriminalistická odorologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. 184 s. ISBN 978-80-7380-238-7.

SVOBODA, Jan. *Služební kynologie*. Praha: Naše vojsko, 2016. 240 s. ISBN 978-80-206-1587-5.

ŠEBKOVÁ, Naděžda. *Kynologie*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2008. 111 s. ISBN 978-80-213-1844-1.

ŠUSTA, František. *Trénink je rozhovor*. Praha: Plot, 2014. 228 s. ISBN 978-80-7428-232-4.

ŠVAŘÍČEK, Roman; ŠEĐOVÁ, Klára a kol. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2014. 384 s. ISBN 978-80-262-0644-6.

PŘÍLOHY

Příloha 1: Dotazník

- 1. Můžete se mi na začátek říct, jak dlouho se věnujete kynologii a jaká je Vaše specializace?**
- 2. Co Vás přivedlo k práci v kynologii?**
- 3. Jaké plemeno psů cvičíte pro potřeby ochrany veřejného pořádku?**
- 4. Jak dlouho trvá, než je pes připravený k výkonu služby? Kdy může být zařazen do terénu?**
- 5. Jak důležité je prostředí, ve kterém pes pracuje? Jakým způsobem to ovlivňuje výcvik?**
- 6. Jakými technikami je pes vystavován těmto náročným podmínkám během výcviku?**
- 7. Jak důležitá je role handlera během výcviku a v terénu? Může handler ovlivnit výsledek výcviku?**
- 8. Jaké jsou největší výzvy při výcviku psů v podmínkách městského prostředí nebo během veřejných akcí?**
- 9. Jaké faktory ovlivňují efektivitu výcviku psů pro tuto oblast?**
- 10. Vznikají v poslední době nějaké nové výcvikové metody? Pokud ano, můžete říci které?**
- 11. Je možné, že nové technologie policejní kynologii natolik ohrozí, že například některá zaměření úplně zaniknou?**
- 12. Myslíte si, že je současný stav a způsob vzdělávání policejních kynologů dostatečný?**
- 13. V čem naopak shledáváte nejslabší stránky speciální kynologie v ČR? Myslíte si, že současné kynologii něco schází?**
- 14. Děkuji za váš čas a cenné informace. Na závěr – co byste doporučil pro zlepšení výcviku služebních psů zaměřených na ochranu veřejného pořádku?**

Příloha 2: Přepis rozhovoru – Respondent č. 1.

1. Můžete se mi na začátek říct, jak dlouho se věnujete kynologii a jaká je Vaše specializace?

Odpověď: Ke kynologii se věnuji více než 10 let. Moje specializace je výcvik služebních psů zaměřených na ochranu veřejného pořádku, konkrétně na práci v městském prostředí a během veřejných akcí.

2. Co Vás přivedlo k práci v kynologii?

Odpověď: Vždy jsem měl silný vztah k psům a chtěl jsem využít jejich schopnosti k pomoci společnosti. Kynologie ve službě veřejného pořádku mě oslovila svou kombinací praktického využití a výzev, které s sebou výcvik psů přináší.

3. Jaké plemeno psů cvičíte pro potřeby ochrany veřejného pořádku?

Odpověď: Nejčastěji pracujeme s německými ovčáky a belgickými ovčáky. Tato plemena mají vynikající pracovní schopnosti, jsou vysoce motivovaná a snadno se přizpůsobují náročným podmínkám výcviku.

4. Jak dlouho trvá, než je pes připravený k výkonu služby? Kdy může být zařazen do terénu?

Odpověď: Výcvik psa obvykle trvá 12 až 18 měsíců, než je pes plně připraven na práci v terénu. Tento čas zahrnuje základní výcvik poslušnosti, ochrany a speciálních dovedností, které jsou nezbytné pro práci ve veřejném pořádku.

5. Jak důležité je prostředí, ve kterém pes pracuje? Jakým způsobem to ovlivňuje výcvik?

Odpověď: Prostředí, ve kterém pes pracuje, je klíčové pro jeho schopnost adaptovat se na různé podmínky. Městské prostředí, s jeho hlukem, ruchem a různými podněty, je pro psy velmi náročné. Trénujeme je tak, aby byli schopní se soustředit i v těchto podmínkách a rychle reagovali na situace, které mohou nastat.

6. Jakými technikami je pes vystavován těmto náročným podmínkám během výcviku?

Odpověď: Používáme simulace reálných situací, jako jsou zátěžové testy v městském prostředí, hlučné veřejné akce, průchody mezi davem lidí a další stresující podmínky. Důležitým aspektem je také pozitivní motivace a desenzibilizace na různé zvuky a podněty.

7. Jak důležitá je role handlera během výcviku a v terénu? Může handler ovlivnit výsledek výcviku?

Odpověď: Role handlera je naprosto klíčová. Handler musí mít nejen dobré dovednosti v práci se psem, ale také musí umět efektivně komunikovat a motivovat psa. Zkušenosti handlera mohou zásadně ovlivnit úspěch výcviku i jeho výsledky v reálných situacích.

8. Jaké jsou největší výzvy při výcviku psů v podmínkách městského prostředí nebo během veřejných akcí?

Odpověď: Největší výzvou je zvládnutí vysoké úrovně stresu, hluku a nečekaných situací, které mohou nastat během veřejných akcí. Psi musí být schopni se soustředit na úkol i ve velmi rušném a nepředvídatelném prostředí.

9. Jaké faktory ovlivňují efektivitu výcviku psů pro tuto oblast?

Odpověď: Klíčovými faktory jsou správně zvolený výcvikový prostor, vhodně motivovaný pes, a především kvalifikovaný handler. Dalším faktorem je časté opakování simulovaných situací a přizpůsobování výcviku aktuálním bezpečnostním hrozbám.

10. Vznikají v poslední době nějaké nové výcvikové metody? Pokud ano, můžete říci které?

Odpověď: Ano, v poslední době se začíná více využívat metody zaměřené na pozitivní posilování, využívání nových technologií jako jsou senzory, GPS lokátory a dokonce video-analýza výcviku pro zpětnou vazbu a zlepšení techniky

11. Je možné, že nové technologie policejní kynologii natolik ohrozí, že například některá zaměření úplně zaniknou?

Odpověď: I když nové technologie mohou výrazně zlepšit efektivitu některých aspektů výcviku, například monitorování psů a analýzu dat, myslím, že kynologie jako taková nezanikne. Psi stále zůstávají nezbytnou součástí mnoha operací, které technologie nemohou zcela nahradit.

12. Myslíte si, že je současný stav a způsob vzdělávání policejních kynologů dostatečný?

Odpověď: Současné vzdělávání je na dobré úrovni, ale je nutné neustále inovovat a přizpůsobovat výuku novým výzvám a technologiím. Například větší důraz na stresovou odolnost a práci s novými technologiemi by mohl pomoci.

13. V čem naopak shledáváte nejslabší stránky speciální kynologie v ČR? Myslíte si, že současné kynologii něco schází?

Odpověď: Největší slabinou je možná nedostatečné propojení s moderními technologiemi a výcvikovými metodami, které se používají v jiných zemích. Zlepšení spolupráce mezi různými složkami, jako je policie a výcvikové školy, by mohlo pomoci zlepšit standardy.

14. Děkuji za váš čas a cenné informace. Na závěr – co byste doporučil pro zlepšení výcviku služebních psů zaměřených na ochranu veřejného pořádku?

Odpověď: Doporučil bych více simulací reálných situací, které zahrnují nejen fyzické, ale i psychologické faktory. Dále bych navrhoval lepší integraci nových technologií, jako jsou video-monitoringy nebo analýza dat, pro vyhodnocování výkonu a zlepšování výcviku.

1. Můžete se mi na začátek říct, jak dlouho se věnujete kynologii a jaká je Vaše specializace?

Odpověď: Kynologii se věnuju už asi 8 let. Specializuju se hlavně na výcvik služebních psů, kteří pracují při ochraně veřejného pořádku – konkrétně třeba při zajišťování bezpečnosti na demonstracích nebo velkých akcích.

2. Co Vás přivedlo k práci v kynologii?

Odpověď: Vždycky jsem měl rád psy a chtěl jsem jim pomáhat, aby plnili užitečnou roli ve společnosti. Kynologie ve službách veřejné bezpečnosti mě začala bavit, protože je to pořád výzva, která mě motivuje.

3. Jaké plemeno psů cvičíte pro potřeby ochrany veřejného pořádku?

Odpověď: Nejvíce používáme německé ovčáky a belgické ovčáky. Obě plemena jsou skvělá pro tento typ práce – jsou chytrá, vytrvalá a mají velkou chuť do práce.

4. Jak dlouho trvá, než je pes připravený k výkonu služby? Kdy může být zařazen do terénu?

Odpověď: Pes je obvykle připravený po nějakých 12 až 18 měsících. Samozřejmě záleží na psovi, a jak rychle se učí, ale většinou až po roce a půl je pes dostatečně vycvičený na to, aby šel do terénu.

5. Jak důležité je prostředí, ve kterém pes pracuje? Jakým způsobem to ovlivňuje výcvik?

Odpověď: Prostor je hodně důležitý. Pes, který je cvičený ve stejných podmínkách, ve kterých bude pracovat, se na to mnohem líp adaptuje. Městský ruch, lidé, auta, to všechno ho musí „nezaskočit“. Takže hodně trénujeme v takových podmínkách, aby pes byl na vše připravený.

6. Jakými technikami je pes vystavován těmto náročným podmínkám během výcviku?

Odpověď: Vystavujeme je různým simulacím – třeba mock-up demonstrace, kde je hluk a dav, nebo chodíme se psy do rušných částí města, kde je spousta lidí a aut. Cílem je, aby pes reagoval správně i v takových rušných podmínkách.

7. Jak důležitá je role handlera během výcviku a v terénu? Může handler ovlivnit výsledek výcviku?

Odpověď: Role handlera je fakt klíčová. Handler je vlastně ten, kdo musí psa správně motivovat, vést a umět se s ním domluvit. Když je handler zkušený, výcvik jde líp a pes se učí rychleji.

8. Jaké jsou největší výzvy při výcviku psů v podmínkách městského prostředí nebo během veřejných akcí?

Odpověď: Největší výzvou je, že pes musí zvládnout všechny podněty, které přicházejí z městského prostředí – hluk, davy lidí, auta, náhle změny situace. Takový výcvik je hodně náročný, protože musíš psa naučit, aby se soustředil na úkol a ne na vše kolem.

9. Jaké faktory ovlivňují efektivitu výcviku psů pro tuto oblast?

Odpověď: Nejvíce to ovlivňuje právě prostředí, ve kterém cvičíme. Pes se musí naučit reagovat na různé podněty. Dále je to komunikace s handlerem a motivace psa. Pokud pes není dostatečně motivovaný nebo handler neví, jak na něj, výcvik nebude efektivní.

10. Vznikají v poslední době nějaké nové výcvikové metody? Pokud ano, můžete říci které?

Odpověď: Jo, v poslední době se čím dál víc používají metody pozitivního posilování – což znamená, že pes dostane odměnu za správné chování. A taky se víc používají moderní technologie – třeba sledování výkonu psa pomocí GPS nebo kamer, což pomáhá analyzovat jeho chování.

11. Je možné, že nové technologie policejní kynologii natolik ohrozí, že například některá zaměření úplně zaniknou?

Odpověď: Myslím, že technologie nám může hodně pomoci, ale psy stejně nic nenahradí. Některé věci, jako intuice a schopnost vyhodnotit situaci, zůstanou vždycky u psů. Takže kynologie určitě nezanikne, ale spíš se doplní o nové možnosti.

12. Myslíte si, že je současný stav a způsob vzdělávání policejních kynologů dostatečný?

Odpověď: Vzdělávání je dobré, ale určitě by to chtělo víc praxe a školení, které by zahrnovalo novinky v technologiích a metodách výcviku. Na to se u nás zatím neklade tak velký důraz, ale to by se mělo změnit.

13. V čem naopak shledáváte nejslabší stránky speciální kynologie v ČR? Myslíte si, že současné kynologii něco schází?

Odpověď: Asi největší slabina je to, že některé metody a přístupy nejsou úplně moderní. V ČR se kynologie hodně soustředí na tradiční metody, ale v zahraničí se už začínají používat i jiné přístupy, které jsou efektivnější. Myslím, že bychom měli víc sledovat trendy v zahraničí.

14. Děkuji za váš čas a cenné informace. Na závěr – co byste doporučil pro zlepšení výcviku služebních psů zaměřených na ochranu veřejného pořádku?

Odpověď: Určitě víc zaměřit výcvik na stresové situace, které se ve městech můžou objevit – hluk, davy lidí, rychlé změny v prostředí. A taky by bylo super zapojit více moderních technologií, jako jsou analytické nástroje a GPS, aby se zlepšil monitoring výcviku.

Příloha 4: Přepis rozhovoru – Respondent č. 3.

1. Můžete se mi na začátek říct, jak dlouho se věnujete kynologii a jaká je Vaše specializace?

Odpověď: Kynologii se věnuju už 10 let. Moje specializace je především ve vojenské kynologii, konkrétně výcvik psů pro detekci výbušnin, pátrání po pohřešovaných osobách a zajišťování bezpečnosti v terénu. Ve vojenské kynologii je práce hodně specifická, ať už jde o nasazení v zahraničních misích nebo ochranu vojenských objektů.

2. Co Vás přivedlo k práci v kynologii?

Odpověď: K práci v kynologii mě přivedla láska ke zvířatům a touha pracovat s nimi na profesionální úrovni. Když jsem začal jako civilní kynolog, zjistil jsem, že chci dělat něco, co má širší dopad a přímý vliv na bezpečnost a ochranu lidí. Vojenská kynologie mi přišla jako výzva, která je nejen náročná, ale také vysoce hodnotná, protože psi mají v armádě nezastupitelnou roli.

3. Jaké plemeno psů cvičíte pro potřeby ochrany veřejného pořádku?

Odpověď: V armádní kynologii cvičíme především belgické ovčáky, německé ovčáky a labradory. Každé plemeno má určité výhody, které se hodí pro konkrétní úkoly. Německý ovčák je vynikající pro ochranu a pátrání, belgický ovčák zase exceluje při detekci výbušnin díky své vynikající schopnosti soustředit se na úkol. Labradory využíváme zejména na hledání drog a výbušnin. Výběr plemene závisí na konkrétní roli, kterou pes bude plnit.

4. Jak dlouho trvá, než je pes připravený k výkonu služby? Kdy může být zařazen do terénu?

Odpověď: Příprava psa na službu je dlouhý a náročný proces. Obvykle to trvá kolem 12-18 měsíců, než pes dosáhne úrovně, která mu umožňuje vykonávat svou roli v terénu. Výcvik je rozdělen na několik fází – od základního výcviku poslušnosti, přes specializované dovednosti, až po výcvik ve specifických podmínkách, jako je například hledání výbušnin v městských rušných oblastech nebo při operacích. Pes musí být připraven na všechno – na stres, změny prostředí a složité situace. Až poté, co pes projde všemi těmito testy, je zařazen do terénu.

5. Jak důležité je prostředí, ve kterém pes pracuje? Jakým způsobem to ovlivňuje výcvik?

Odpověď: Prostředí je naprosto klíčové, protože pes musí být připraven pracovat v jakýchkoli podmínkách. Vojenské nasazení může probíhat v různých terénech – od lesů a hor po městské oblasti nebo dokonce v zátěžových podmínkách, jako jsou válečné zóny. Výcvik probíhá v simulovaných podmínkách, které co nejvíce odpovídají reálným situacím. Například pro detekci výbušnin trénujeme psy v prostředí, kde je hluk, spěch, rozptýlení, ale i zhoršené klimatické podmínky. To vše jsou faktory, které ovlivňují výkon psa. Pes musí být schopen se soustředit na úkol bez ohledu na okolí.

6. Jakými technikami je pes vystavován těmto náročným podmínkám během výcviku?

Odpověď: Pes je vystavován těmto podmínkám postupně, s tím, jak se zvyšuje náročnost tréninkových situací. Začínáme v kontrolovaném prostředí, kde je vše známé, a postupně přecházíme na více neznámé a náročné situace. Používáme různé metody, například simulace vojenských operací, kde pes musí reagovat na různé podněty, jako jsou výbuchy, střelba nebo náhlé změny situace. Trénujeme také v rušných městských podmínkách, kde je pes vystaven hluku, pohybu lidí a autům. Vojenský pes se musí naučit pracovat efektivně i pod stresem a v chaosu. Výcvik zahrnuje i kontrolu vůči lidským emocím, protože pes se musí naučit ignorovat strach nebo nejistotu handlera, což je v reálných misích klíčové.

7. Jak důležitá je role handlera během výcviku a v terénu? Může handler ovlivnit výsledek výcviku? "

Odpověď: Role handlera je naprosto zásadní. Ve vojenské kynologii je pes a handler jeden tým, a pokud mezi nimi není důvěra a sebranost, projeví se to velmi rychle na výkonu. Handler musí umět psa správně vést, číst jeho chování a včas rozpoznat, kdy je pes pod stresem nebo kdy ztrácí koncentraci. Zároveň musí být klidný a rozhodný, protože pes velmi citlivě vnímá jeho chování i emoce. Pokud handler reaguje nejistě nebo chaoticky, může tím psa negativně ovlivnit. Naopak zkušený handler dokáže psa správně motivovat, stabilizovat jeho reakce a výrazně přispět k úspěchu výcviku i samotného nasazení v terénu.

8. Jaké jsou největší výzvy při výcviku psů v podmínkách vojenského nasazení?

Odpověď: Největší výzvy při výcviku vojenských psů jsou spojené s neustálým stresovým tlakem, který psy mohou zažít v terénu. Psi musí být schopní pracovat i v nebezpečných situacích, kde je vysoké riziko výbuchu nebo střelby. Musí se naučit se soustředit na úkol i v podmínkách, které jsou naprosto chaotické. Další výzvou je fakt, že každý pes reaguje na stres jinak, takže je nutné přizpůsobit výcvik každému psu individuálně. Také je potřeba pravidelně měnit tréninkové prostředí, protože pes se nesmí stát "závislý" na jediném prostředí, v němž trénuje.

9. Jaké faktory ovlivňují efektivitu výcviku psů pro tuto oblast?

Odpověď: Efektivita výcviku závisí na několika faktorech. Za prvé, je to kvalita výcviku, která se musí neustále zlepšovat a reagovat na nové hrozby a situace, které se vyskytují ve vojenském nasazení. Další faktory jsou motivace psa, soulad mezi handlerem a psem, a také pravidelnost tréninků. Čím víc je pes v kontaktu s reálnými situacemi, tím lépe se adaptuje a je efektivní. Nezbytné je i vysoce kvalitní vybavení – od postrojů po sledovací systémy, které zlepšují výkon psa v reálných operacích.

10. Vznikají v poslední době nějaké nové výcvikové metody? Pokud ano, můžete říci které?

Odpověď: V poslední době se ve vojenské kynologii začíná více využívat technologií. Například využíváme sledovací zařízení pro detekci výbušnin, GPS a senzory pro monitorování chování psa v terénu. Novinkou je také používání metody pozitivního

posilování, kde se pes odměňuje za správné chování, což zrychluje učení a zlepšuje pracovní výkon. Technologie umožňují lepší analýzu výkonu psů během tréninků a následně i v reálných misích.

11. Je možné, že nové technologie vojenské kynologie natolik ohrozí, že některá zaměření úplně zaniknou?

Odpověď: Myslím si, že technologie nikdy nenahradí psy. I když technologie mohou pomoci při detekci výbušnin nebo monitorování psů v terénu, psychologické a taktické dovednosti psů jsou neocenitelné. Technologie mohou výcvik zlepšit, ale psy ve vojenské kynologii nahradit nemohou, protože jejich schopnost vyhodnocovat složité situace a pracovat v reálných podmínkách je stále nezastupitelná

12. Myslíte si, že je současný stav a způsob vzdělávání vojenských kynologů dostatečný?

Odpověď: Myslím si, že současné vzdělávání vojenských kynologů je na dobré úrovni, ale určitě existují oblasti, kde by bylo možné ho vylepšit. V současnosti máme dobře strukturované základní školení a teoretické kurzy, ale přesto si myslím, že by bylo dobré více se zaměřit na specifické oblasti, které se v posledních letech stále více ukazují jako důležité. Tím myslím nejen samotný výcvik psů, ale i psychologii chování psů v extrémních podmínkách, kde je třeba reagovat velmi rychle, a to i za stresu a vyčerpání.

Dalším problémem je zajištění dostatečného a pravidelného přísunu aktuálních informací a nových metod výcviku. Kynologové by měli mít příležitost účastnit se školení a výcvikových kurzů, které by je seznámily s nejnovějšími technologiemi a trendy v oblasti kynologie, a to nejen u nás, ale i v zahraničí. Pokud se podíváme na západní armády nebo speciální jednotky, vidíme, že jejich přístup k výcviku a novým metodám je více dynamický a otevřený inovacím.

Důležitou součástí výcviku by také měly být speciální programy zaměřené na dlouhodobou práci s konkrétními psy, což zahrnuje nejen zvládnutí jejich chování, ale i lepší porozumění jejich psychice. K tomu by mělo patřit nejen školení kynologů, ale i pravidelný dohled nad zlepšováním jejich dovedností během celého období služby. Vojenský kynolog se totiž neustále musí učit, adaptovat na nové situace a technologie, které ovlivňují jak výcvik psů, tak i samotné vojenské operace.

13. V čem naopak shledáváte nejslabší stránky vojenské kynologie v ČR? Myslíte si, že současné kynologii něco schází?

Odpověď: Vojenská kynologie v ČR je rozhodně silná, ale i tak bych řekl, že má několik slabých stránek. První, co mi přijde jako problematické, je zastaralý přístup k některým tréninkovým metodám. I když naše armáda investuje do výcviku a vybavení, v některých ohledech stále zaostáváme za vyspělejšími armádami, především pokud jde o moderní metody výcviku a technologické vybavení.

Například se stále příliš spoléháme na tradiční metody výcviku a málo využíváme moderní technologie jako je sledování chování psů v reálném čase prostřednictvím senzorů nebo analýzu dat. Tato technologie by nám pomohla přesněji odhadnout, jak pes reaguje na různé podněty, a přizpůsobit výcvik individuálně každému psu. To, co opravdu

chybí, je systematické zavádění těchto technologií do výcviku. I v oblasti komunikace mezi kynology a psy bychom se mohli inspirovat zahraničními armádami, které do komunikace s psy více zapojují psychologické metody a moderní výcvikové techniky. Dalším problémem je nedostatečná specializace v některých oblastech výcviku. Například bychom mohli více pracovat na specializovaných psech, kteří se zaměřují na konkrétní úkoly, jako je detekce výbušnin v specifických podmínkách, nebo psi pro civilní pátrací akce. V ČR stále máme tendenci preferovat univerzální psy, kteří zvládají všechny úkoly, což ale z hlediska efektivity výcviku není vždy ideální.

A nakonec bych zmínil i problém s adaptací kynologů na nové trendy a metody. Pokud se podíváme na to, jak rychle se mění svět kybernetiky, technologie a zpravodajských služeb, měli bychom se zaměřit na větší propojení vojenské kynologie s těmito oblastmi. Je to něco, na čem by se mělo pracovat, aby vojenská kynologie byla stále relevantní i v moderních operacích, které čelí novým hrozbám, jako jsou teroristické útoky nebo kybernetické hrozby.

14. Děkuji za váš čas a cenné informace. Na závěr – co byste doporučil pro zlepšení výcviku vojenských psů zaměřených na detekci a ochranu?

Odpověď: Rádo se stalo! Pokud jde o zlepšení výcviku vojenských psů zaměřených na detekci a ochranu, myslím, že nejdůležitější je zaměřit se na co nejrealističtější tréninkové podmínky. Výcvik musí simulovat skutečné mise, tedy situace, které se mohou vyskytnout v terénu. Pokud psy nebudeme trénovat v náročných a stresujících podmínkách, nemůžeme očekávat, že budou na 100 % připraveni na reálné operace. Tím myslím trénink v prostředí, které je co nejbližší skutečnému nasazení – například simulace výbuchů, střelby, chaosu během bojové situace nebo i nečekané změny počasí.

Také by bylo dobré více investovat do vývoje technologií, které by nám umožnily lépe sledovat a analyzovat výkon psů. Měli bychom mít systém, který sleduje chování psa v reálném čase, a na základě těchto dat upravovat výcvik. Můžeme použít senzory, GPS systémy nebo kamery, které nám ukážou, jak pes reaguje na různé podněty. To vše by zefektivnilo výcvik a pomohlo nám lépe pochopit, jak pes reaguje na složité situace.

A co se týče kynologů, doporučuji, abychom více pracovali na psychologii chování psů a na jejich motivaci. Mnoho psů reaguje na stres nebo náročné podmínky jinak, a čím víc pochopíme jejich psychiku, tím lépe budeme schopni přizpůsobit výcvik tak, aby byl efektivní i v těch nejtěžších chvílích.

V neposlední řadě by bylo vhodné vytvořit širší spolupráci s mezinárodními kynologickými organizacemi a armádami, které mají zkušenosti s moderními metodami výcviku. Dělat výměnné programy pro kynology a psovody by nám umožnilo získat nové pohledy a metody, které by byly aplikovatelné i v našich podmínkách. Tento přístup by nám umožnil nejen zlepšit výcvik psů, ale i zvýšit celkovou připravenost na moderní výzvy v oblasti vojenské a policejní kynologie.

Příloha 5: Přepis rozhovoru – Respondent č. 4.

1. **Můžete se mi na začátek říct, jak dlouho se věnujete kynologii a jaká je Vaše specializace**

"S psama dělám už víc než deset let, mám v tom praxi jak na civilní, tak na vojenský úrovni. Specializuju se hlavně na policejní kynologii, zejména na psy, co dělaj pořádek ve městech. Ať už jde o vyhledávání drog, zbraní, nebo pomoc při zadržování lidí. Práce s těmi psy je super, ale je to taky pořádná dřina."

2. **Co Vás přivedlo k práci v kynologii?**

Já to měl vždycky k psům blízko. Bavil mě vztah mezi člověkem a zvířetem, a pak jsem si řekl, že by to mohla být dobrá práce. Tak jsem se přihlásil na kynologickou školu a začal se učit od těch, co už byli v praxi. S těmi psy je to o trpělivosti a důslednosti. Dává mi to smysl."

3. **Jaké plemeno psů cvičíte pro potřeby ochrany veřejného pořádku?**

"Nejčastěji používáme Německý ovčák, ty jsou pro tuto práci ideální. Máme i pár belgických Malinois, ale ty nejsou pro každého, jsou víc energičtí a nároční na výcvik. Němečák má prostě všechno, co je potřeba - sílu, inteligenci, odolnost a dá se s ním dobře pracovat. Těch kříženců občas taky pár, ale to spíš pro specifické úkoly."

4. **Jak dlouho trvá, než je pes připravený k výkonu služby?**

"To je různé, záleží na psu. Ale typicky je to tak půl roku až rok, než je pes připravený opravdu vyrazit do akce. Musí zvládnout základy poslušnosti, ale taky specifické situace, jako jsou hrozby, útoky, a zejména to, jak reagovat na stres a chaos. Někteří psi jsou rychlejší, jiní si to musí lízat pomaleji. A hlavně, důležitý je mít psa, co je klidnej i při největším bordelů kolem."

5. **Jak důležité je prostředí, ve kterém pes pracuje? Jakým způsobem to ovlivňuje výcvik?**

"Prostředí je klíčový. Pes se musí naučit reagovat na všechno, co se kolem něj děje. Město je jiný než třeba les nebo venkov. V městě je pořád nějaký ruch – auta, lidi, zvuky, které jsou pro psa neznámé. Až si zvykne na ten hluk a shon, je schopnej zvládat situace i v extrémních podmínkách, což je potřeba, když jdeme třeba na demonstraci nebo velkou veřejnou akci. A to je fakt něco, co musíš trénovat znovu a znovu, protože pes se nesmí nechat rozhodit."

6. **Jakými technikami je pes vystavován těmto náročným podmínkám během výcviku?**

"No, používáme různé techniky. Hlavně se pracuje na podmínkách stresu – to znamená, že pes musí vědět, že když je kolem něj chaos, musí se soustředit na úkol. Hlavně se trénuje s hlukem – střelba, výbuchy, sirény, to všechno. Také používáme simulace situací jako útoky, honění, ale i zadržení. Pes se tak učí, že i ve chvíli, kdy je kolem něj spousta věcí, musí reagovat správně."

7. **Jak důležitá je role handlera během výcviku a v terénu? Může handler ovlivnit výsledek výcviku?**

"Handler je ve všem – musí mít pevnou ruku, musí vědět, co dělá, protože pes musí vědět, že mu může věřit. V terénu je to obzvlášť důležitý, protože když handler neví, co má dělat, pes to pozná. A to je problém. Pes je chytřejší, než si myslíme. Pokud handler není se psem synchronizovaný, pes může být zmatený, a to může mít fatální následky. Dobrý vztah a komunikace mezi nimi je klíčová."

8. Jaké jsou největší výzvy při výcviku psů v podmínkách městského prostředí nebo během veřejných akcí?

"Město je největší pruda, co může být. Lidi, auta, křik, smrad, zvuky, všechno to spouští stres. A když k tomu přidáš nějakou demonstraci nebo další akce, je to chaos. Pes musí být pořád klidnej a soustředěnej, což není snadný. Hlavně v momentech, kdy je spousta nečekaných situací – nevidíš, co se děje, najednou něco bouchne, někdo se rozběhne a pes musí být schopnej reagovat a nepanikařit."

9. Jaké faktory ovlivňují efektivitu výcviku psů pro tuto oblast?

"Nejdůležitější je určitě to, jak se pes adaptuje na změny a stresové situace. Důležitý je motivace a vztah s handlerem. Ale také prostředí, ve kterém se trénuje. Pokud pes není zvyklý na městský ruch, bude mít problém. Další faktor je intenzita tréninku – čím víc opakování a reálných simulací, tím lépe. A samozřejmě, jestli je pes zdravý a nemá žádný psychický bloky, to taky hraje roli."

10. Vznikají v poslední době nějaké nové výcvikové metody? Pokud ano, můžete říci které?

"V poslední době se čím dál víc používá technika simulace, kde trénujeme nejen v klasickém prostředí, ale i s technologií – jako jsou GPS a různé sledovací zařízení. Také se víc soustředíme na reakce psa v krizových situacích, používáme nové metody k testování reakce na stres, aby pes nebyl jenom dobře cvičený, ale i psychicky stabilní v těch nejtěžších chvílích. Snažíme se v tom být moderní."

11. Je možné, že nové technologie policejní kynologii natolik ohrozí, že například některá zaměření úplně zaniknou?

"Myslím, že určitě ne. Ty technologie jsou dobrý nástroje, ale pes těžko něco nahradí. Drony nebo kamery jsou super pro monitoring, ale psa nic nenahradí, když jde o rychlou reakci nebo cítění věcí, co my ne. Technologie nám pomáhají, ale kynologie s tím musí jít ruku v ruce. Pes je pořád v těchto situacích nenahraditelný."

12. Myslíte si, že je současný stav a způsob vzdělávání policejních kynologů dostatečný?

"No, v ČR bych řekl, že to není úplně špatný, ale rozhodně bychom se mohli zlepšit. V zahraničí to mají tak, že kynologové dostávají pravidelná školení a jsou pořád v kontaktu s novinkama v oboru. Mnoho zemí, třeba Německo, Polsko nebo USA, mají specializovaná tréninková centra a školy pro kynology, kde se učí novým technologiím, ale i novým metodám tréninku. U nás to často funguje tak, že se to učíme víc na vlastní pěst. Mělo by být víc školení s odborníky, kteří přijdou zvenku a ukážou nám, co funguje v zahraničí."

13. V čem naopak shledáváte nejslabší stránky speciální kynologie v ČR? Myslíte si, že současné kynologii něco schází?

Odpověď: „No, slabý místo je určitě to, že hodně věcí funguje tak, jak to děláme desítky let, a ne vždycky se to mění. V zahraničí už mají víc moderních metod, víc technologií, takže je lepší připravenost na nové výzvy. V ČR to často probíhá hodně tradičně. Chybí nám pořádné školení, víc zapojení do mezinárodních projektů a možnost se učit od odborníků, co mají víc zkušeností.“

14. Děkuji za váš čas a cenné informace. Na závěr – co byste doporučil pro zlepšení výcviku vojenských psů zaměřených na detekci a ochranu?

„Za mě určitě víc trénovat v podmínkách, které se co nejvíc podobají reálnému nasazení. Nestačí jen cvičiště, pes musí zažít hluk, chaos, změny prostředí i tlak, který přijde v terénu. Doporučil bych taky větší důraz na psychickou odolnost psa a na pravidelnou práci handlera se psem jako s jedním týmem. Další věc je využití moderních technologií, které můžou pomoci sledovat výkon psa a vyhodnocovat výcvik. A v neposlední řadě bych viděl smysl v lepší výměně zkušeností se zahraničím, protože tam jsou v některých věcech dál a bylo by dobré se tím inspirovat.“

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Charakteristika respondentů kvalitativního šetření

Respondent	Typ kynologie	Praxe (roky)	Specializace
R1	policejní	10+	veřejný pořádek
R2	policejní	8	veřejné akce
R3	vojenská	10	detekce, ochrana
R4	policejní	10+	městské prostředí

Tab. 2: Přehled hlavních tematických okruhů z rozhovorů

Na základě kvalitativní analýzy rozhovorů byly identifikovány hlavní tematické okruhy, které se ve výpovědích respondentů objevovaly nejčastěji. Přehled těchto témat a míra shody respondentů je uvedena v následující tabulce.

Tematický okruh	Míra shody respondentů	Hlavní zjištění
Prostředí	Všichni (R1–R4)	hluk, davy, stres
Psychická odolnost psa	Všichni (R1–R4)	klíčová pro výkon
Role psovoda	Všichni (R1–R4)	klid, zkušenost
Rozdíl cvičiště × terén	Většina (3 ze 4)	jiný výkon psa
Technologie ve výcviku	Většina (3 ze 4)	GPS, senzory

Z tabulky je patrné, že největší shoda panovala v oblasti vlivu prostředí, psychické odolnosti psa a role psovoda. Všichni respondenti se shodli, že tyto faktory mají přímý vliv na výkon psa při ochraně veřejného pořádku. Většina respondentů rovněž uvedla rozdíly mezi prací na cvičišti a v reálném terénu a zmínila využití moderních technologií jako podpůrného nástroje výcviku.